KRISTOFER JANSON

DEN BERGTEKNE.

400

Den Bergtekne.

Ved

Kriſtofer Janſon.

Fyrſte Tuſundet.

Nasjonalbiblioteket
Depotbiblioteket

Eiget Forlag.
Prentad hjaa O. Arveſen, Hamar.
1876.

Ingen maa umſkriva Boki paa Danſk utan Samtykke.

Kr. Janſon.

Fyrſte Stykket.

Millom vaare Bønder finn ein ofta Ætter, ſom hava utifraa Emne til Kunſt elder Handverk. Denne Givnad heve daa Son ervt etter Fa'r mange Ættled nedigjenom. Soleides finn ein Ætter, der Son etter Fa'r hava voret merkeligt hendige Smedar. Dei naa daa ovſte Tinden i ein Maſkinebyggjar elder ſovoret. Andre hava voret utifraa Treſkjerarar. Dei føda daa ſidſt paa av ſeg ein Bilæthoggar. Andre er Spilemansætter og ſo vidare fram. Den, ſom eg her vil fortelja um, var av ſlik ei Spilemansætt. Han heitte Torgeir. Fa'r hans heitte Jon og var beſte Spilemannen i Bygdi; men han var aldri ut um Bygdargrenſa med Fela ſi. Han var med og ſpilad i Gjeſtbod og Gamanslag, naar ein bad honom um det, men elleſt ſo livde han av Plasſen ſin. Det var ein Sjølveigarplaſs, ſom laag nokot langt upp i Lidi. Han var berre liten, men det var daa altid til Bergings. So fekk han no Skilingar i Fela og Aaret ikring. Ætti hadde ein Gong voret megtigare enn ſom no. Eit Stykke nedfyre Plasſen laag det ein gild Gard, og der ſat brattaſte Kakſen i Bygdi, han Sylvfeſt. Det var ei gild Eng, ſom ſkilde Garden fraa Sjølveigarplasſen. Denne Engi hadde ein Gong upp i Tidi voret Sameiga, men Folket paa Garden hadde gjenom mange Skarveſtrek jagat Plaſsfolket ut fraa Retten ſin, og no høyrde Engi Garden til. Folk ſagde, at Godfar hans Sylvfeſt hadde gjort ſame Fanteſkapen ſom Haltefanden. Han hadde lagt Mold fraa ſine Jorder i Sko'rne, og daa han ſo kom til den Helvti, ſom høyrde Plasſen til, ſvor han paa, at det var ſi Jord han hadde under Føterne. Detta var inkje den einaſte Skarvaſkapen, Folk hadde at ſegja paa Ætti hans Sylvfeſt. Dei hadde tent ſeg upp paa Heſtehandel og ſnytt mange, og Folk meinte, det inkje var ſtor Velſigning med dei Skilingom. Alt detta kunde daa inkje bøta paa, at Jon ofta laut draga ein Sukk, naar han i knappe Tider ſaag nedyver, og ſaag, kor gildt Graſet ſtod paa Engi. Men naar han ſo treiv Fela ſi og ſtrauk ein Slaatt, og Borni tok til at leika og danſa paa Golvet, ſo gløymde han ſnart all Harmen ſin; for han Jon var godsleg og barnagod. Kjeringi hans var eit fermt men ſkarpt Kvinfolk. Ho tok til at harmaſt og ſagde, det var likare, han lærte Borni upp til at ſlita og ſtræva. Men Jon vilde inkje leggja ſeg millom Borni og Fela. Fela hadde no høyrt til Ætti, ſo langt dei kunde minnaſt. Dei eldſte i Ætti hadde gjort Felor, ſeinare hadde dei teket til at ſpila paa deim. Og Son hadde lært av Fa'r og lagt litet ataat ſjølv, og ſoleides hadde dei bygt upp Kunſti den eine etter den andre.

Jon ſaag ſtrakſt, at det var Torgeir, ſom ſkulde erva Fela og ingen av dei andre Borni; han hekk etter Fela ſtødt. Arbeida vilde han inkje. Berre han ſkulde vera ute og raka litet, gjekk han ſtrakſt klar, og ſeint og tungt gjekk det med alt annat og. Men naar han fekk Lov at ſitja med Fela, gløymde han baade at eta og leggja ſeg. Fa'ren hadde voret inne paa ein Marknad og kaupt ei Barnafela aat honom; men han maatte meſt angra det. Torgeir vardt ſo glad, at han inkje fekk ſova paa fleire Nætter og fekk meſt ſom Feber. Han tenkte inkje paa annat. Daa han ſo hadde vant ſeg til at ſjaa henne og bruka henne, gav det ſeg; men Fela maatte han hava hjaa ſeg i Sengi, naar han laag. Med Skulen gjekk det berre ſkrøpelegt. Uſtød var han der ſom i alt annat, ſom laag utum Fela. Skulemeiſtren klagad, at han inkje kunde eit Ord av Lekſom ſine, men Jon ſvarad berre: „aa han lærer no vel at ſkriva Namnet ſitt.“ Det varad inkje lenge, fyrr han kunde meſt alle dei Slaattar, Fa'ren hadde lært, og no tok han til at laga nye, men deim ſpilad han inkje, ſo nokon høyrde paa. Daa kunde han ofta ſitja likſom blundande paa Krakken med Fela i Fanget og rugga Hovudet etter Takti paa dei Tonarne, ſom lagad ſeg inne i honom. Faderen ſkynad, kvat ſom bilad Guten, naar han ſat der drøymande. Han tok honom daa inaat ſeg og fortalde honom alt han visſte um Huldrer og fagre Prinſesſor, um Fosſegrimen og Folk, ſom var bergtekne. Og i Hugen til Guten rann detta ihop med den doggfriſke Morgonen, med Soli, ſom ſkjein, og Fuglarne, ſom ſong, med Skodda, ſom krullad ſeg kring Tindarne, med dei rautande Kyri og den ſpræke Foleungen og med Skulemeiſtren og Moderi ſkjellande baketter heile Bølingen.

„Kvat ſkal du verda til Torgeir?" ſagde Moderi tidt og ſukkad. „Til Meiſtrſpilemann", ſvarad Torgeir. Daa log Jon. Men Torgeir hadde høyrt av Fa'r ſin, at den, ſom ſkulde verda Meiſtrſpilemann, laut læra av Fosſegrimen og giva honom eit godt Spikekjøtlaar i Fela. So lurte han ſeg daa ein Dag inn i Stabburet. Der hekk baade Fleſk og Kjøt. Torgeir ſaag lenge paa ein gild, feit Saudebog, men han torde inkje taka honom, ſo tok han ein, ſom det var ſkoret av. Han lirkad med Spikelaaret gjøymt under Trøya ſi upp aat Fosſen og heiv det nedi. Han ſtod og ſtirte og ventad, men det kom ingen Fosſegrim. „Det heve voret for magert" tenkte Torgeir, og no gjekk han i fleire Dagar og grundad paa, um han ſkulde vaaga det feite. Sidſtpaa ſo tok han det og, og i Fosſen gjekk det. Der ſat han paa ein Stein tett med Kvernrenna og ventad, men Fosſegrimen vilde inkje koma. Bjørkelauvet ſtod ſo friſkt og duppad ſeg ned i Fosſen, Gjeiti mækrad mot honom fraa Hamaren, Soli ſkjein ſo rund og god beint i Andletet paa honom. Guten vardt ſømntung, der han ſat. Fyrr han viſſte Ordet, ſeig Hovudet attende paa Grasbakken, og han ſomnad.

Braadt ſom det var, kvapp han upp. Midt i ſkumkvite Foſſen reiſte det ſeg ein Mann med Horpa i Hond. Dei raude Solſtraalarne fall paa den takkutte Kruna, paa det isgraae Skjegget, paa den ſylvkvite Kaapa, paa dei glitrande Strengjerne. Og det ſlo ſaman yver honom i ein Dur og ein Sus; det var ſom Skogen og Marki og Fjellet dirrad i berre Tonar. Guten vardt ſo livande rædd, at han ſette paa Spranget. Det var ſein Kveld, daa han kom heim. Han torde inkje nemna eit Ord um, kvar han hadde voret, han torde inkje ſegja, at han hadde høyrt Foſſegrimen ſpila.

„No ſegjer eg deg det Jon, du lyt vøla um Stabburslaaſet," ſagde Moderi, daa ho ſtod og kokte Grauten. „Heve det inkje voret Tjuvar i Budi i Nott, ſkal inkje eg heita Mari. Der hengde eg upp 8 Kjøtlaar, og no er det inkje meir enn 6."

„Aa — vil Tjuvar hava ſeg inn, ſo held inkje Laas fyre deim," ſvarad berre Jon. Men Torgeir ſat ſom ein Hønſetjuv, og hadde ſeg ſtilt i Seng.

Ein Gong Torgeir ſat og let paa ei Tuva fyre Slaattefolket, ſtod det braadt ei Gjenta framfyre honom, ſom ho var runni upp or Jordi. Ho ſaag ſo gamalklokt paa honom med tvau runde, ſtore Augo. Henderna hadde ho paa Ryggen. Torgeir ſaag fyrſt burt paa henne, ſo nikkad han. Gjenta letſt inkje ſjaa det, ho glaamde lika aalvorſamt paa Feia. Andre Dagen ſtod ho paa ſame Flekken likeins med Henderna paa Ryggen. Torgeir vilde ganga burt aat Gjenta, men daa ſprang ho. Sidan kunde han vera viſs um, at finna Gjenta millom deim, ſom ſamlad ſeg kring honom um Kveldarne, naar han ſat paa Durſtokken. Ho ſtod altid fyre ſeg ſjølv, og det var nokot ſo faſt og ſjølvbyrgt med henne, der ho ſtod med Henderna paa Ryggen. Ho ſnakkad inkje til nokon. Torgeir tykte, detta var underlegt, og ſo fylgde han ein Kveld etter Gjenta. Daa ſaag han, ho ſmatt inn paa Stor-Garden hans Sylvfeſt. Han ſpurde Fa'r ſin og fekk daa høyra, at Stykdotteri der ſkulde vera heimkomi. Ho hadde voret nokre Aar hjaa Morſyſter ſi lenger Nord paa Foſtring. Ho heitte Kari og henne laut det vera.

Sidan kom ho og paa Skulen, og daa vardt han kjend med henne. Ho var faamælt der og, og vilde ſjeldan vera med i Leiken. Men ſtrid var ho etter Boki, og ho vardt ſnart den fyrſte baade til at leſa og ſkriva. Ein Gong dei raakad til at vera einslege, ſnakkad ho til honom.

„Skal du verda Spilemann du?“ ſagde ho.

„Eg ſkulde nog det,“ ſvarad han.

„Det er vel moroſamt det?“

„Det er det. Hadde du Hug at verda Spilemann?“

„Hm — eg ſkal vera Kvinfolk eg.“

„Tykjer du, det er moroſamt daa?“ ſpurde Torgeir ſkalkutt.

„Hm —“ ſagde Kari og log.

„Tykjer du, det er moroſamt at lyda paa?“ ſpurde han atter.

„Ja det var vel ſo og helſt, naar du læt.“

„Du lyt ſnerta deg upp um Kveldarne, ſkal eg ſpila fyre deg.“

„Takk, naar berre inkje han Fa'r kjem etter meg.“

„Er han ſtrid med deg Fa'r din?“

„Han ſegjer, eg ſkal ingen Ting hava med dykk at gjera.“

Ein annan Gong ſagde Kari med honom: „Du er klen til at leſa.“

„Tykjer du det?“

„Skal eg hjelpa deg?“

„Takk eg kann nog hjelpa meg ſjølv. Men eg held meg helder til Fela. Det er 'kje alle, ſom ſkal vera Preſtar helder.“

„Ein kann godt gjera tvo Ting um Senn, og „Kundſkab er Visdoms Moder,“ ſagde Skulemeiſtren i Dag.“

Kari nikkad ſo aalvorslegt og gamallkloft, daa ho tok til at knota etter Skulemeiſtren, at Torgeir laut ſmila. Men han vardt daa trottugare til at leſa etter den Dagen, og det gjorde ſo mykct, at han ſleit ſeg fram fyre Preſten, endaa han kom nedſt paa Golvet. Den Dagen ſtod Kari øvſt, og

Torgeir tenkte med ſeg ſjølv: „ein kjem daa lenger fram i Verdi med Bok enn med Fela.“

Andre Stykket.

Torgeir var i den Aldr, at han tok til at tenkja paa Gjentor. Men endaa meir tenkte han paa Slaattar. Det lokkad og ſong baade fraa Skog og Mark tykte han, og allermeſt inn i honom ſjølv, naar han let atter Augo. Han minteſt Slaatten til Foſſegrimen, og burtimot den lagde han alle ſine, men han fann honom aldri. Stundom tykte han, han hadde funnet honom, og det, han ſidſt hadde lagat, var altid det bedſte; men ſo var det nokot, ſom vantad lel; ſo kjende han, at han bar nokot uløyſt inne i ſeg endaa, og det netupp det djupaſte. Men glad var han. Livet laag ſo ſolblankt fyre honom, og Skulen og Preſtelekſa ſlapp han ſlita paa meir. Faderen gav honom Lov til at ſtella ſeg nett ſom han vilde, og ſo drog han med Fela kring i Skog og Mark. Og Solſtraalarne og Fuglarne, Bjørkeſuſen og Fjellvinden, Foſſeduren og Bekkjeſildret, Bølingen og Buhunden, ja endaatil Griſen gav honom Tonar i Fela og Emne til nye Slaattar. Og no var han inkje lenger bljug fyre at lata Faderen høyra, det han hadde lagat. Og gamle Jon

ſmilad og tenkte paa ſin Ungdom og ruggad Hovudet i Takti etter Slaatten, ſom Sonen ſtrauk. Han gleddeſt ved at ſjaa Vengjorna vekſa paa den unge Ornen. Torgeir fekk no fylgja Fa'r ſin, naar han ſkulde ut og ſpila, og daa ſat deſſe tvo og leikad i Hop. Og Torgeir voks inkje litet, daa Bygdarfolket tok til at ſegja: „eg meiner, Guten ſnart raar eg Jon." Men einsleg fekk han inkje Lov at fara, helder inkje utum Bygdargrenſa. „Han kjem tidsnog paa Vidaatta" ſagde Faderen.

Det var inkje fritt fyre, at Gjentorna tok til at ſjaa etter den unge, ſpræke Spilemannen med det ſterke, krullade Haaret og dei tindrande Augo. Det ſtod altid ein Gjenteflokk kring Krakken, der han ſat, og Torgeir tykte, han ſpilad beſt, naar Gjentorna ſaag paa honom. Men Kari trengde ſeg aldri fram, ho ſtod helder burt i ei Ro, der han inkje kunde ſjaa henne. Han hadde inkje ſnakkat med henne paa det ſidſte, og han tenkte inkje meir paa henne enn paa alle dei andre; ja det ſkulde daa vera, at han ſtundom grundad paa, um det var nokot framifraa med henne.

Torgeir gjekk og verkad med ein Slaatt, han inkje kunde ſaa til. Faderen hadde fortalt honom um ei Prinſeſſa, ſom var bergteki, og ſom dei ringde utor Fjellet med Kyrkjeklokkor, og dette ſkulde inn i Slaatten. Det var ein Laurdagskveld, og Faderen bad honom ſjaa etter ein Saud, ſom var burtkomen, daa Brøderne hans var trøytte. Torgeir ſtrauk;

han leitad etter Sauden meſt all Notti og kunde inkje finna honom. Trøytt, ſom han var, ſette han ſeg til at kvila paa det gamle Stellet ſitt i Fjellſkaret med Foſſen. Han hadde inkje voret der ſo ofta, for han hadde meſt ſom Otte fyre det, etter den Kvelden han tykteſt ſjaa Foſſegrimen. Men no laag det ſo fredſælt i dimme Sumarnotti. Det var, ſom Foſſen hadde ſagtat Maalet ſitt og berre ſvævde honom. Han tenkte paa Foſſegrimen, paa Prinſeſſa i Berget, paa Kyrkjeklokkorna og Slaatten; det gleid ſaman i Tonar, og der ſov Guten.

Braadt ſom det var, vardt han lyft og boren av uſynlege Hender, Berget ſpratt upp med ein forfælande Smell, inn bar det med honom, og der rauk Bergeveggjerne i Hop atter, ſo det riſte. Det var greidt, det var han, ſom var bergteken, og inkje Prinſeſſa. Det var ſvalt og halvmyrkt derinne. Han ſaag inkje Menneſkja, høyrde berre den hole Klangen av Vatn, ſom draup, av Steinar, ſom vardt velte. Han trivlad ſeg fram etter vaate Bergeveggen, daa ſlo ein Laatt imot honom, Veggjerne gav etter, Taket lyfte ſeg, og han ſaag langt inigjenom Sal etter Sal glimande av Sylv og Gull, paa Stolpar ſom av logande Eld. Og fram av Veggjerne og fram bak Stolparne krydde det av ſtygge Smaatroll, ylande, bykſande, ſtupande Sterte fram mot honom. Og Felor hadde dei meſt alle, og dei gnikad paa deim og riſte paa den raude Toppluva og aat honom meſt upp med Augo ſine.

„Hoi! — me ſkal læra deg at ſpila! hoi — me ſkal læra deg at ſpila!" Torgeir klembde ſeg innaat Veggen og bad i ſi Naud um Frelſe — der kom dei alt veltande innpaa honom — daa høyrde han braadt ei Kyrkjeklokka ringja. Berget rivnad, Dagen braut inn, Trolli vardt bleike, og der i Gapet ſtod det ei ung Gjenta. Han kjende henne, det var Kari, og ho var det, ſom ringde med Kyrkjeklokka. I det ſame kulſad han, han reiv ſeg i Augo, hadde han drøymt? Der ſtod Soli alt høgt paa Himmelen, Foſſen ſong lyſtugt ſi ſterke Viſa, Doggi tittrad paa Bjørkelauvet og Blomom, Kyrkjeklokkeklang bar ender og Gong upp igjenom Skaret, Folk gjekk til Meſſa med Salmebok i Henderna — og der øvſt paa Fjelltinden, beint imot den djupblaae Himmelgrunnen, ſtod det ei Gjenta. Det var ho, det var Kari. Ho ſkyggde med Hondi fyre Soli og ſaag nedyver Bygdi, det kvite Linet lyſte. Og daa ſprang Slaatten fram ſom med eit Under, og han tok det altſaman i Fang: Solſkinet, Sundagsfreden, Livsgleda, Takken yver at vera komen utor Berget, Gjenta paa Fjelltinden, Salmeboki. Aldri hadde Torgeir voret ſo glad. Han andad den reine Morgonlufti ſom forløyſt, Tonarne ſtrøymde fraa Fela, og Gjenta kom ſkridande under Slaatten nærmare og nærmare innaat honom. Stød og faſt gjekk ho fraa Stein til Stein, og daa gjekk det braadt upp fyre Torgeir, at det laut vera ho, ſkulde det vera nokor Gjenta.

„Fa'r du lyt ganga ned til honom Sylveſt og

fria fyre meg etter Dotter hans", ſagde Torgeir, daa han vel var heimkomen.

Jon ſaag handfallen paa Guten, ſo log han. „Det er no aldri ſo liten Gris, han inkje ſlær Krull paa Rova", ſagde han.

„Det er det ſame, um eg er ung; eg kan tena Skilingar med Fela mi, naar eg berre fær freiſta, og no vil eg freiſta meg". Og Torgeir gjorde eit Kaſt paa Hovudet.

„Men du kjenner daa inkje ſtørre til Gjenta", ſvarad Faderen, han ſaag, Torgeir tok det aalvorslegt.

„Eg veit no ſo mykje, at ho er den einaſte ſel, ſom ſkynar Spelet mitt", ſagde Torgeir.

„Eg heve inkje nokot mot Gjenta eg", ſagde Faderen, „du kunde fenget den, ſom verre var. Men du kjenver no han Sylvieſt og veit, korleides det ſtend imillom oſs. Eg vilde inkje gjerna hava nokot med den Karen at gjera".

„Kari er inkje av hans Ætt", ſvarad Torgeir. „Du veit, ho er berre Stykdotter, og eg tenkjer, han er glad til at faa ſleppa henne fraa ſeg".

„Kann vera, men inkje upp aat oſs".

Torgeir ſat ei Stund. Det rann honom i Hug all den aarelange Uretten, ſom ſkilde Gardarne. „So vil eg ut og fara Fa'r min. Eg trotter inkje vera her i Bygdi lenger".

Jon ſaug litet paa Lippa. „Du ſkal faa fara, vil du lova meg det eg no ſegjer: du ſkal beda

Fadervaaret ditt Morgon og Kveld; du ſkal inkje ſmaka Brennevin; du ſkal inkje bruka Kniven, verd du ſinnad; du ſkal inkje lata deg daara av Lovord; du ſkal inkje ſkjemta for lenge med Gjentor".

Torgeir lovad det, og ſo foor han med Felehuſet paa Ryggen og Niſteſkreppa paa eine Oksli.

Ei god Stund etter møtte Jon henne Kari paa Vegen.

„Eg ſkal helſa deg fraa honom Torgeir", ſagde han.

„Takk. Er han klen?"

„Han er burtfaren".

„So".

„Han tener ſvære Pengar med Fela ſi utanbygdes", ſagde Jon. „Han heve kappſpilat med Luraaſen og Knut Harding og bytt Slaattar med deim".

„Han var hæv til at ſpila".

„Eg ſkriv aat honom i Morgon".

„Du fær helſa".

„Takk eg ſkal ſo. Farvel".

Den Vetren freiſtad Jon at koma ſo myket ſom mogelegt i Lag med Kari. Han ſpurde ogſo andre etter henne, naar det kunde ſlengja ſo til, og han høyrde inkje annat, enn det var ei lugom Gjenta i alle Maatar. Det einaſte kunde vera, at ho var vel ſtilferdig av ſeg. Ho treivſt nog inkje heima, meinte Folk, for baade Stykfaderen og Sønerne hans var leide med henne, og Mo'r hennar vardt kaſtad millom deim ſom ein Vott. Ho hadde no ogſo teket han Sylvfeſt berre fyre Pengarne. Ho hadde voret Enkja og visſte inkje berga ſeg med den vesle Gjenta ſi.

Daa det leid til Vaars, og Lengting kom i Lufti, fekk Jon eit grøtelegt Brev fraa Son ſin, at han ſtundad ſo heim; men han tykte inkje, han kunde koma, ſolenge det var ſo uvisſt med Kari. No hadde han røynt ſeg ſjølv, og han fann, at deſs fleire Gjentor han ſaag, deſs meir laut han tenkja paa Kari. No var ho ſo gomol, at det ſnøgt kunde koma ein annan og taka henne, og daa vilde Torgeir aldri faa ein glad Dag meir. Deſsutan ſkulde Faderen tenkja paa, at det vilde vera godt fyre honom, ſom foor og flaug ſo myket vte millom Gjentor at vera burtfeſt til ei.

Jon ſat lenge med Brevet i Hondi. Han tykte det var Meining i det, og ſerlegt i det ſidſte. Men ſo bad Sonen honom, at han maatte ganga ned aat Sylvfeſt og faa visſt Svar, at Torgeir kunde hava nokot at retta ſeg etter, naar han no kom heim. Detta var det tyngſte. Sidſte Vaar hadde Sønerne hans Sylvfeſt dæmt upp Bekken, ſo han flaumde innyver Jorderna til Jon; dei hadde, rett ſom det var, ſett Grindi paa Gap, ſo Krøteri hans Sylvfeſt kom inn paa Bøen til Grannen, og Kjeringi maatte fljuga etter deim og hava deim ut mange Gongjer paa Dag. Og detta var endaa det minſte. Sylvfeſt hadde gjenget i Vegen fyre Jon og gjort honom Skade paa alle mogelege Maatar. Det var Tale um at faa Jon valt inn i Formansſkapet, Sylvfeſt hadde hindrat det. Jon hadde teket paa ſeg at kaupa nokre hundrad gjødde Ukſar, ſom ſkulde ſendaſt til England. Sylvfeſt kom etter det, ſlo av nokre Dalar og fekk heile Handelen.

Jon ſat med Brevet i Hond og grundad. Han læſte det ned i Kiſta og tok det fram atter. Det var fyrſt ei Vika etter, at han ein Kveld tok paa ſeg Kiſteklædi og gjekk nedetter mot Storgarden. Paa Vegen grundad han paa, um det inkje ſkulde vera mogelegt at rota upp i den Saki um Engi. Han var viſs paa, at heile Bygdi vilde halda med honom og gjerna gjera Eid paa, at Helvti hadde høyrt til hans Ætt, til deſs Sylvfeſt-Folket tok henne med Meineid.

So dunkad han paa Døri og ſteig inn. Ein ſpeande Smil foor yver Andletet til Sylvfeſt, daa han reiſte ſeg og ſagde; „er den Mannen ute og fer?“

Jon ſette ſeg ned. Sylvfeſt kviſkrad nokre Ord i Øyrat til Kjeringi ſi, og ho bar daa fram Øl, men i det digre Sylvſtaupet med ein inlagd Gullſkiling paa Loket. Mennerne tok daa ſmaatt um Senn paa med at ſnakka um Ve'ret og ſidſte Aars Avling, um alle dei Kyr, ſom hadde kaſtat Kalv paa nedre Haugen o. ſ. v. Sidſtpaa kom Jon fram med Ærindi ſi, ſo fint han kunde.

Sylvfeſt drog eine Munnviki upp til ein Grin.

„Det var ſtor Æra fyre meg at faa ſlikt eit Tilbod", ſagde han. „Det ſkal vera ein utifraa Kar den Son din, han var ſo langt fram paa Kyrkjegolvet, høyrde eg".

„Det er no inkje Lesnaden, ſom ſkapar Mannen", ſagde Jon. „Han Torgeir er god paa Fela han".

„Aa ja, det er godt at hava det ein Stad. Berre han no fær nokon til at danſa", ſvarad Sylvfeſt. „Og ſo lyt ein no tenkja paa, at ho Kari daa kom til Velſtandsfolk".

„Ein kann vera lukkeleg med mindre enn du Sylvfeſt", ſagde Jon.

„Ja det var det eg meinte", ſvarad Sylvfeſt. „Kor myket kjem det paa Borni dine Jon? Verd det ei Bukſa til kvar?"

Jon vardt raud, men han beit Harmen i ſeg. „Du veit no beſt, at eg kunde aatt meir, enn eg gjerer, Sylvfeſt, og du ſkal inkje vera alt ſo ſikker paa Engi endaa. Eg ſkal endaa kunna ſkaffa meg Retten min. Men vilde du gjera meg til Viljes i detta, ſo ſkal eg lova deg aldri at røra upp i den Saki meir".

Sylvfeſt log. „Det er beſt du trugar", ſagde han, „det ſtend ſlik Støkk av Ordi dine".

„Ja ſpotta du", ſagde Jon harm og reiſte ſeg, „Vorherre ſkal ein Gong døma millom meg og millom deg Sylvfeſt".

„Det er beſt du tyr deg til honom", ſagde

Sylvfeſt, „det er visſt ingen annan, ſom vil giva deg Engi atter“.

Jon vilde ganga. I det ſame kom Sønerne drivande inn, ſlengde ſeg paa Langbenken og tok Skjeiderna ſine.

„Sjaa her er denne Mannen komen, og vil fria etter Syſter dykkar“, ſagde Sylvfeſt. „Kvat meina no de?“

Gutarne ſkjeglad burt paa Faderen. „Hm“, ſagde dei berre med ein Kaldſmil og gav ſeg til at eta. Men den Spotten, ſom laag i Kaldſliren deira, gløymde inkje Jon. Han ſkundad ſeg ut, og ſo fort ſom han gjekk Bakken upp den Kvelden, hadde han inkje gjenget fyrr. Maanen leikad ſeg ſo gul burtetter Snjofennerna, ſom endaa laag alnetjukke, kvar ein ſaag, men Jon anſad det inkje. Det var og ſlik underleg Uro og Linne i Lufti. Ute i Himmelſynet ſaag det digre Klumpar av kolſvarte Skyer, ſom kom veltande fram. Det vardt visſt Uvedr til Notti. Jon ſaag etter, um alle Dører var vel ſtengde, ſo lagde han ſeg ned. Han var inkje god til at ſegja eit einaſte Ord til Kona ſi um det, ſom hendt var.

Kakſen paa Storgarden ſaag med ein velnøgd Smil utigjenom Glaſet etter Jon. Han ſaag og Maanen leika ſeg utyver dei kvite Jorderna og tenkte: „alt detta, ſom eg ſer her fraa Glaſet, er mitt“. So aat han ſeg god og mett, læſte upp Kiſta ſi og ſaag etter, um dei blanke Sylv-

dalararne laag der alle, og dermed lagde han ſeg ned.

Ut paa Notti vaknad Jon av eit forſælande Dunder. Tora ſlo, Regnet hyljad, Vinden ylte gjenom Skaret, Skredorna loſnad og gjekk. Det ſmall ſom Kanonſkot langt burte. Jon laag i Sengi og ſkalv, han fekk inkje Sømn paa Augo. Daa kom det braadt ei Vindgufs, ſom lettad heile Huſet, Glaſi ſmall ſund, alt ſom hekk paa Veggen, datt ned, Sengjerna dirrad — ſo eit forſælande Dunder, ſom Himmel og Jord gjekk ihop. „Herre Jeſus!" ropad Jon og ſprang ut or Sengi, han ſaag framfyre Glaſet ſom ein uhorveleg Orm vrida ſeg, vinda ſeg, logande ſom Eld. So vardt alt ſtilt.

Daa det lysnad ſovidt, ſtod Jon med Glasſtolpen og ſaag ut. Kvar var Storgarden? — Sylvſeſt, heile Ætti hans, Pengarne, Bølingen, Jorderna — ſopt burt, utſlett av Jordi paa ei einaſte Nott. Men Helvti av Engi, den ſom med Retten høyrde Jon til, laag uſkadd og hallad ſeg uppimot Skigarden hans Jon. Skreda hadde gjenget netiupp etter Bekkjeſaret, ſom hadde voret Grenſeſkilet fraa gomol Tid. Bleik ſtod Jon der, han knepte berre Henderna ihop um Vindaugeſtolpen, ei Taara kom rennande — det var Vaarherre, ſom hadde dømt millom honom og Sylvſeſt.

Tridje Stykket.

I lange Tider ſnakkad dei inkje um annat enn dette Hende i Bygdi, ſom ventarde var. Det var mange, ſom hadde lidet Skade paa Aaker og Eng, men det vardt Smaattri altſaman mot det, ſom hendt var med Storgarden. Og Bønderne tenkte paa, korleides det hadde voret med den Ætti uppigjenom Tiderna, og dei fann, at det var Urett lagd til Urett.

Den einaſte, ſom var undan komi, var Kari. Ho hadde nettupp ſame Kvelden, fyrr Jon kom, havt ſlik underleg Otte paa ſeg. Det kom fyre henne, at Morſyſteri viſſt laut vera klen, og ho bad daa um at faa Lov at ganga dit. No var det gjenget Bod etter henne.

Dei heldt paa at grava i Skreda og ſkulde finna fram Liki. Meſt all Bygdi møtte fram med Heſtar og Folk. Det vardt inkje mange Ord mælte med det Arbeidet. Fann dei nokot, ſo berre peikad dei og drog det ſtilt fram. Men Skreda laag der, diger og mett, lik eit uhorvelegt Bergtroll, ſom gjøymde yver Skattarne ſine. Det var litet dei fann.

Paa ein ſtor Stein midt i Skreda ſat det ei ung Gjenta. Det var Kari. Ho hadde Henderna i Fanget og ſtirte paa nokot, ſom laag framfyre Føterna hennar. Det var Liket til Moderi, ſom var utgravet. Ho laag ſo fredelegt, nett ſom ho ſov; inkje ein Lem var ſundkraſt paa henne. Ho hadde vel helder inkje havt ſtort imot at gjera det Bytet, ho no hadde gjort. Soli ſkjein ſo mild og varm paa den unge Gjenta og gleid burtyver det bleike Andletet, ſom laag paa Steinom. Det var ſom Naaden etter Straffedomen. Og Vaarbekkjerne tok til at ſildra. Snjoen braanad, ſume av Flytfuglom var alt komne, det var nytt Liv med Sumar og Song, ſom no ſkulde byrja. Men Kari ſat endaa midt i Skreda.

Daa kom det ein ung Gut ſnøgt gangande Fjellſtigen. Han hadde Braadhaſt, ſaag det ut til, Stav i Hond og ſtyrde burtimot henne. Han ſagtad paa ſeg, daa han kom til Skreda. Han vardt ſtandande og ſaag paa henne eit Bel, ſo drog han Sko'rne av og gjekk paa Taa burtyver Steinarne. Han ſette ſeg eit Stykke fraa henne. „Sit du her einsleg?“ ſagde han.

Kari vende ſeg. „Er du heimkomen?“ ſagde ho berre.

„Eg er ſo ja“, ſvarad Torgeir. Han vilde til at ſegja meir, men fekk det inkje fram.

„Eg tykte, Fa'r din ſagde, du ſkulde vera ute lenger“, ſagde ho.

„Eg ſkulde nog det og“, ſvarad Torgeir, „men ſo — — Det var eit ſyrgelegt Hende detta“, ſagde han til.

Augo hennar Kari vardt vaate, ho ſtrauk ſeg med Hondi yver deim.

„Og du, ſom vardt atter einsleg", ſagde Torgeir. „Stakkars deg!" Han var ſo varm i Maalet og ſaag ſo godt paa henne, daa han ſagde detta. Hondi hans trivlad og burti Fingrarne hennar. „Kvar er du meint paa at gjera av deg no Kari?" ſpurde Torgeir vidare.

„Eg veit inkje".

„Skal du til Morſyſter di?"

„Eg vil inkje dit. Der er mange nog fyrr. Eg lyt fulla ut og tena ein Stad".

„Kann du inkje koma aat oſs? Aa kjære, kom til oſs. Han Fa'r er ſo glad i deg, og alleſaman —"

„Skal du vera heima?" ſpurde ho.

„Eg veit inkje, eg ſkal fulla det".

„So vil eg inkje heim aat dykk".

Torgeir ſat reint handfallen. „Er du rædd meg Kari?" ſpurde han. „Og eg, ſom meiner deg det ſo godt, — og eg, ſom held ſo utav deg. Det var fyre di Skuld eg kom heim no".

Kari ſvarad inkje.

„Ja for det kann vera mange fine Gjentor ute, ſer du, men ſo er det ingi, ſom ſkynar Spilet mitt ſo ſom du. Men du heve ſkynat meg fraa fyrſte Stundi du. Du kann gjera meg til nokot du Kari, det kann ingen av dei andre, og eg er berre veik av meg. Og no tykjer eg, Vaarherre heve lagat det ſo underlegt. Og du blygſt inkje fyre ein ſtakkars

Spilemann, gjerer du vel? Du gifter deg vel inkje med Garden og Pengarne?"

Kari ſaag ned paa Liket til Moderi. „Aa nei, ſolenge ho ligg her, ſkal inkje Garden freiſta. Ho ſelde ſeg fyre Skilingen ho, og det var berre fyre mi Skuld altſaman". Og Kari ſlo i og gret.

Torgeir drog ſeg nærmare innaat henne og freiſtad trøyſta henne. „Kom heim med meg no Kari", ſagde han, „her riv du berre uppatter dei gamle Saari".

Kari reiſte ſeg og ſtrauk Moldi av Stakken. „Nei, eg er inkje god til at ganga fraa henne", ſagde ho og peikad paa Moderi. So ſette ho ſeg atter.

„Vil du, eg ſkal ſnakka aat Fa'r min, um du kann vera hjaa oſs i Vetr?" ſpurde Torgeir mildt. „Du ſkal inkje vera rædd, eg ſkal fara. Og ſo ſkal me bera Mo'r di upp aat oſs".

Jon ſtod paa Tunet og vardt inkje litet forbinad, daa han ſaag Torgeir koma ſtarvande upp Bakken med ei Menneſkja paa Armen, og ei ung Gjenta, ſom gjekk atmed og ſtudde. Han ſaag ſnart, kvat det var. Daa dei kom uppimot Grindi, ſtrauk han Huva av, med det ſame han let upp fyre deim. So tok han Kari i Hondi og leidde henne inn.

Daa dei hadde gravet ei heil Vika, fann dei endelega fram Liket til Sylvfeſt og dei tri Sønerne hans. Men Pengekiſta hans var det umogelegt at

finna, alt dei leitad. „Det er Synd i Gjenta Stakkar, ho kunde trengt deim no“, ſagde Bygdarfolket.

Paa ein Dag kom alle fem Liki i Jordi. Preſten talad gripande Ord paa Gravbakken, og det var inkje mange Augo turre. Og den Dagen var det mang ein, ſom gjorde god atter gamall Urett, og ſom gav etter Skuldmannen ſin.

Men Jon fekk ſtelt det ſo, at Kari ſkulde koma paa Foſtrings hjaa honom, og Engi ſkulde han hava i Foſtringsløn. Torgeir laut lova at freiſta ute den Vetren og, men han ſtrauk lett i Hugen, for han visſte, det bar heim atter til Brudlaups og endelaus Lukka.

Fjorde Stykket.

Jau i Dag var det vel eit Solſkinsvedr! Og i Dag var det vel Klang i Fela hans gamle Jon, daa Brudferdi drog ſeg Par um Par nedigjenom Bjørkeſkogen! Og Preſten ſlapp den Dagen at lyſa Guds Velſigning yver ein, ſom gifte ſeg med ein gamall Baat elder god Kiperygg elder gruſt Gard, for det var greidt at ſjaa paa dei tvau unge Folk, ſom ſtod fyre Altaret, at her var det Kjærleiken, ſom batt i Hop, og inkje annat. Og daa det leid

paa Kvelden, treiv Torgeir ſjølv Fela, og ſlikt Spil hadde dei endaa inkje høyrt. Han ſpilad heile ſitt Livsmod og Lukka inn i det. Det var den Slaatten, ſom rann paa honom den Morgonen, han ſaag Kari paa Fjelltinden, og kjende paa ſeg, at ho laut det vera, og Torgeir døypte Slaatten fyre Kariſlaatten. Brudlaupet var litet, men hyggelegt. Det var inkje Drykk og Turing der, for det kunde Jon inkje lika, men danſa fekk Ungdomen, ſo myket han vilde. Og Dagen etter foor det unge Brudparet upp til den nye Heimen ſin, ein liten Plaſs inkje langt undan Foſſeſkaret, ſom dei hadde leigt ſeg. Der tykte Torgeir, det var ſo lett at anda, og „der kann eg dagſtødt faa ganga i Læra hjaa Foſſegrimen", lagde han ſkjemtande ataat. Dei hadde ein liten Jordflekk til Huſet, ſo myket dei kunde føda eit Par Kyr og avla nokre Tunnor Jordeple. For no var Torgeir, ſom Fa'r ſin, han vilde inkje gjerna ut um Bygdargrenſa. Han vilde helſt vera heima hjaa Kari. For det var no ingen, ſom kunde ſkyna Spilet hans ſo ſom ho, og med henne kunde han ſnakka um Slaattarne, han lagad. Og ho hadde leſet ſo myket og var ſo underleg klok og tenkt, at ho kunde fortelja honom og ſetja honom paa ſo myket, og detta kom atter fram i Slaattarne, han gjorde. Og ho hadde den faſte Trui, at Torgeir var fyrſte Spilemannen i Verdi, og detta ſette ſlikt Mod i Torgeir.

I eit Par Aar livde no desſe tvau ſom Fuglar paa Kviſten. Aldri ſkrattad Torgeir ſo godt, ſom naar Kari ſkulde til at laata. Ho hadde ſett ſeg paa det, at ho og vilde ſpila, og ſo ſkulde daa Torgeir læra henne; men ſo var ho ſo ſtinn i Fingrom. Ho laut ſnart giva ſeg, men ho dreiv det daa til det, at ho kunde Grepi og ſtrauk ein og annan liten Tone. Det var no nokot, desſe tvau hadde fyre ſeg ſjølve detta. Ingen i Bygdi visſte det, og det var og gjort meir paa Moro.

Kvar einaſte Sundagskveld um Sumaren mottest Ungdomen paa Leikvollen, og daa ſat Torgeir paa ein Hoggeſtabbe og let fyre deim. Og dei danſad, og Foreldri ſaag paa, og ſamſnakkad, og Torgeir fekk ſtødt ſomyket i Fela, at han kunde liva halve Vika fyre det. Og jamvel Preſten og Preſtfrua møtte fram ſtundom, og Preſten roſad Spilet og bad endelega Kari koma ned aat Preſtgarden og laana Bøker, ſom ho fyrr hadde gjort. Ja alle Folk var ſo urimeleg ſnilde mot deim. Bygdi var ſlik gamaldags truhjartug Bygd, ſom var kjær fyre Spil og Song, og der Folket gjerna hjelpte kvarandre med eitkvart. Og Torgeir var dei no byrge av og tykte, det var grumt, at dei kunde føda ein Spilemann, ſo han ſlapp reka rundt i andre Bygder. Og ſo ſende dei honom, rett ſom det var, ein Kalvſkrott elder nokre Merker Smør elder eit Spann Mjølk og ſoleides framigjenom. Og Torgeir var ſtødt ſo friſk og godlidande, at alle fekk Hug til at hjelpa honom. Soleides gjekk det til, at Torgeir lagde upp Pengar dei fyrſte Aari. Og Kari var dugeleg til at ſtella, og ho tente og til Hus med at leiga ſeg ut til at baka og gjera reint til Høgtiderna. Og Blomarne bak Glaſet i den vesle Stova treivſt godt, og kom du inn der Sundagsmorgonen, naar Torgeir tok Fela ned av Veggen og ſtrauk ein Salme, medan Kari i ſin fulle Kyrkjeſtas ſat og ſong atmed, ſkulde du kjent, at der var godt at vera.

Den fyrſte Sorg, ſom møtte deim, var, at den vesle aarsgamle Gjenta døydde fraa deim. Torgeir var reint utrøyſtande, og var inkje god til at røyva Fela i fleire Dagar. Kari tok det meir ſtilt, og ho var det og, ſom laut logna Mannen. Men eit Par Aar etter ſat Kari med ein raud og rund Gut paa Fanget, ſom fekk Namnet Jon. Det var ſovidt Beſtefaderen fekk ſjaa honom, for gamle Jon var vorden braadſjuk. Det gjekk ei faarleg Sott i Bygdi, og Jon rauk med. Torgeir og Kari var ned hjaa honom med vesle Guten, og gamle Jon døydde glad og nøgd. Kona hans, ſom trufaſt hadde vakat uppyver honom paa det ſidſte, vardt fengd, og ein Maanad etter fylgde ho honom. Det ſidſte, ho bad Kari um, var, at ho laut halda faſt paa Skilingen og leggja til Sida no i dei gode Aari, med' dei var ſo faae. Og kunde ho ſo faa Torgeir i Tide til at taka ſeg fyre nokot nyttugt, vore det vel. Men Kari meinte, at det var betre at giva Skilingen burt til deim, ſom trong honom meir, og Vaarherre vilde nog hjelpa deim fram, ſom han hadde gjort til desſa. Og Gud ſjølv hadde gjort Torgeir til Spilemann, og det ſkulde han vera. Daa ſukkad Gamla og riſte paa Hovudet. Kari fortalde detta ſidan til Torgeir, og han kunde inkje annat enn ſmila og ſegja: „ja ho Mo'r ho var lik ſeg til det ſidſte“.

No var det eldſte Bror til Torgeir, ſom fekk Garden. Han hadde drivet myket med Saudehandel, og kunde inkje ſlutta rett endaa. Men Torgeir ſat glad og lukkeleg paa Plasſen ſin og ſkrattad, kvar Gong vesle Jon hyſſte ſeg paa Fanget aat Mo'r ſi, naar han leikad paa Fela. „Det er Spilemansarti i honom og, meiner eg“.

Soleides gjekk atter nokre Aar. Kari ſtelte med det vesle Bruket, naar inkje han Torgeir nett var heima, og ho gjorde det vel; for ho var inkje rædd fyre at taka i, kvat det ſkulde vera. Ingen Fatigmann gjekk uhjelpt fraa deira Dør, for ſoleides vilde Torgeir hava det. Var andre gode mot deim, ſkulde dei vera det mot andre atter.

So var det ein Kveld, Torgeir kom heim, at Kari var meir ſturi enn ſedvanlegt. „Er det nokot i Vegen Kari?“ ſpurde han.

„Aa nei, inkje annat enn at Bror din var her og klagad ſi Naud. Han heve voret uvar i ein Handel, tapat mange Pengar, og no ſkulde han ut med 30 Dalar um ei Vika, annars panta dei i Garden".

„Du ſegjer inkje ſant, veit eg!" ropad Torgeir, „panta i Garden! kvat vil han no gjera?"

„Ja det er nettupp det, han inkje veit".

„Me lyt hjelpa honom Kari".

„Ja me ſkulde no vera nærmaſte til det".

„Det er greidt, me lyt hjelpa honom. Me hava 50 Dalar ſtandande i Boki no, er det inkje ſo?"

„Jau det er det".

„Enn um me gav honom deim! Eg heve inkje nett Bruk fyre deim og — —

„Ja eg heve tenkt det ſame", fall Kari honom i Talen.

„Ja det ſkal me", ropad Torgeir glad. „So gjeng du aat Lensmannen Kari og fær deim ut, men ſnakka inkje nokot um det, og ſo gjeng du upp aat Bror min med deim".

„Men du er no nærmaſte til det, ſom er Bror hans".

„Ja det er vel ſo, men — det er jusſom ſo leidt og ſkynar du. Kunde me inkje ſkriva: til velagtad Gardbrukar Olav Jonſon til at løyſa inn att vaar Fedra-Gard".

„So fekk han vita det lel daa".

„Ja det er ſant — nei du fær ganga du Kari, du er ſo god til at ſtella det du".

„Og eg ſkal giva honom alle femti?"

„Ja eg tenkjer det, ſo heve han nokot til at umraada ſeg med og".

Og Kari gjekk, og Broderen fekk alt det, Torgeir aatte.

Femte Stykket.

Det var komet ny Preſt til Bygdi. Han var ein av deim, ſom trudde, han preikad Kriſtendom, naar han berre ſlo Folk til Gagns med Steintavlom hans Moſes. Kvar Sundag preikad han til Kriſtne, ſom var det berre Heidningar. Han hadde i ſin Ungdom ført eit vilt Liv, ſo var han braadt vorden vakt. Det var ei ſvær Tid fyre honom. Venerne hans trudde, han var gjengen fraa Vitet, for beſt ſom det var, fall han paa Kne paa Golvet og bad og gret. Um Næterna laag han og velte ſeg og vaknad upp i Rædſla; han drøymde, Djevelen kom og tok honom livande. Han ſat og las i Bibelen og ſong Salmar meſt baade Nott og Dag. Han unte ſeg ſnaudt nog Maten, og litet var det, han aat og. Daa det ſo ſtilnad i honom, og han kjende Fred med Gud, vardt han gripen av ſlik Vitnetrong, at han maatte ut og preika, preika fyre alle dei forvilte, ſom ſorglauſe gjekk paa den breide Vegen, likſom han hadde gjort. Og det

var Eld i hans Ord, ſo han reiv mange med ſeg, og det gjorde honom enn fuſare. So foor daa den unge Guten fraa Bibelleſing til Uppbyggels og fraa Uppbyggels til Bibelleſing. Snaudt 20 Aar gamall preikad han um honom, ſom fyrſt trod fram ſom Lærar, daa han var 30. Det var, ſom han inkje hadde Riſt elder Ro. Han tykte, han hadde inkje gjort Dagsverket ſitt, fyrr han var ſo trøytt, at han meſt ſtupte. Naar han kvilde ſeg aldri ſo litet, var han rædd, at dei gamle Freiſtingarne ſkulde koma paa honom, var han rædd fyre at kallaſt lat i ſin Guds Teneſta. Og naar han tenkte paa alle dei tuſund Menneſkjeſjæler, ſom gjekk fortapte, fyredi Medmenneſkjor gløymde at vitna fyre deim um Livſens Veg — aa ſo laut han nog arbeida. Venerne hans aatvarad honom, at han inkje maatte taka for ſterkt i fyrſtunde, han gjekk for ſnøgt trøytt, men han vilde inkje høyra. Det lagde han i Guds Hond, ſagde han, og den unge Apoſtelen kjende ei uſlitande Kraft i ſeg. Han ſleit ſeg fram til Ekſamen og dreiv lika hardt paa. I fleire Aar livde han i Hovudſtaden, gav ſeg i Teneſta hjaa „Indremisſionen", og heldt Fyredrag og Bibelleſingar ofta tri Gongjer paa Dag. Men ſo kom Atterſlaget. Han hadde voret ein kjempeſterk Kar, men no vilde inkje Kroppen lenger ganga med paa dette helſeſlitande Arbeidet. Han kjende og, at Aanden vardt likſom turrare, Tanken tyngre, Hugen mindre ſterk, Ordi rann inkje lenger ſo lett og fall inkje med ſlik Magt. Han var komen til at preika uppatter ſeg ſjølv. Han hadde ſunget ſo lenge paa ſame Viſa, til Folk kunde henne. Dei ſamlad ſeg inkje lenger i hundradvis til at høyra honom. Daa ſagde Doktaren, at han laut paa Landet, og han fekk Preſtekall paa Landet; men Landlufti kunde inkje umſkapa honom. Daa han merkad, den gamle Uppglødingi vardt burte, freiſtad han blaaſa i Oſka med at taka ſterkare i. Og Preikorna hans vardt meir og meir Skræmepreikor med Helvite logande bak; det var kraſande Slag mot alt, ſom han hadde kallat Livsgleda, den Gong han endaa inkje hadde umvendt ſeg. Gjenom ſame Elden, ſom han hadde gjenget, ſkulde kvar Mann og Kvinna, fyrr var det inkje Frelſe at faa. Um Sundagarne laut han metta ſeg med Sukk og Styn og Graat fraa Aalmugen. Annars trudde han, Preika hadde voret gagnlaus. Han viſſte inkje, at det meir var ſi eigi Æra enn Guds, han no ſøkte. Og Aar gjekk, han kom i det daglege Vanetrakket, dei hundrad Smaating, ſom fylgde med hans Embætte, plaagad honom, det ſom kunde hava voret i honom av mildt, eimde reint burt, han vardt turr og ſkarp ſom Horn. Men myndig vardt han og ſaar. Han tolad ingi onnor Meining enn ſi og vardt harm, naar Folk ſagde honom imot. Bønderne ſaag han paa ſom ein Flokk, ſom ſkulde leidaſt dit Preſten vilde.

Han vardt gift med ei ung, fin, ſjukleg Kvinna.

Ho gjekk bleik og ſtilferdug og ſtelte med Bornom og hysſad paa deim, naar dei gjekk for hardt paa Golvet, for Fa'r ſtuderad Preika ſi. Folk høyrde henne inkje mæla eit Ord, naar han var inne. Det laag Tyngſl yver heile Huslivet hans.

Slik var den Mannen, ſom no var vorden Preſt i Bygdi. Han var 40 Aar gamall, breid og ſtor. Han var ſkeinſkallutt og gjekk med Glasaugo i ſvart Horn. Han ſaag myrk ut og ſaag ſom tidaſte ned. Ein Hund diltad ſtødt etter honom, og han knurrad og ſynte Tenner, naar nokon kom innaat.

Gamle Preſten, ſom no var fraaflutt, hadde voret ein mild og folkegod Mann. Store Emne hadde han inkje havt, men barnefrom hadde han voret, og han hadde høvt ſo godt i Hop med den barnlege Bygdi, han hadde voret i. Han gjekk og ſtullad der ſom ein Fa'r millom ſnilde Born.

No fekk dei annat at vita. Nokot med det fyrſte, dei fekk høyra, var, at fyrre Preſten inkje hadde voret nokon Guds Mann. Bygdarfolket tykte, det var underlegt; men det laut vel vera ſo, naar Preſten ſagde det, for detta var no visſt ein grum Mann. Han hadde ſlikt Maal, at Kyrkja meſt ſkalv, naar han preikad.

Det vardt ſnart ſo merkelegt ſtilt i Bygdi. Folk vardt ſo underlege og ſkygge. Dei tok til at ganga paa ein annan Maate enn fyrr. Det var inkje lenger den ſpræke, ſtøde Gonga, naar dei kom med Sekken elder Kipa paa Rygg, det var inkje det glade Handtaket og den kvike Helſingi. No drog dei ſeg meſt ſom rædde framum kvarandre og ſukkad. Det kom nokot ugladt, ſurt og tvert yver dei Andlet, ſom fyrr hadde voret blide. Folk vardt inkje ſo hjelpſame mot kvarandre ſom fyrr. Dei drog ſeg meir inn i ſeg ſjølve ſom Snigelen i Huſet. Talen ſlo ſo mange Krokar; ein ſkulde no fyrſt ſnakka med Sukk um denne ſynduge Verdi, fyrr ein kom fram med Ærindi ſi. Og det gjekk fort med det. Det var ſom ei Sott, ſom fengde fraa eine Garden til hin.

„Kann du ſkyna deg paa detta Kari", ſagde Torgeir. „Fyrr, naar eg kom inn paa Gardarne der Sud, tykte eg der var ſo vidt og ljoſt, og no tykjer eg der er ſo trongt og kvamt, at eg litet kann puſta. Og Folket du — det er nett ſom dei hava fenget andre Augo inſette".

„Det kjem ſeg vel av di dei ſleppa for litet av Guds Sol inn i Stova", ſvarad Kari.

Nokot med det fyrſte, Preſten gjorde, var at forbjoda Leiken og Danſen Sundagskveldarne. Han ſette ſlik Støkk i honom, ſom aatte Leikvollen, at han inkje vaagad ſjaa Torgeir innum Durſtokken ſin. Og um mange enn kunde ynſkja at halda fram paa ſame Maaten ſom fyrr, torde dei inkje fyre dei andre. Dei vilde inkje faa Ord paa ſeg. Heile Bygdi ſtod likſom vaapnlaus framfyre det velduge Sverdet, ſom Preſten førde i Herrens Namn, og dei bøygde ſeg rædde innunder, ſom barſkne Folk gjerna gjera.

Ei var det, ſom inkje bøygde ſeg, og det var ho Kari. Ho var og lydde Meſſa ein Sundag baade ho og Torgeir, og Preſten ſagde daa ut um den Synd, ſom laag i verdslegt Spil og Song og lyſte deim, ſom dreiv paa ſlikt nokot, og dei, ſom hjelpte ſlike fram, ned i heite Helvite. Folk vende ſeg og ſaag paa han Torgeir, han ſat bleik paa Stolen og let atter Augo. Daa dei gjekk ut or Kyrkja, tokkad dei ſeg undan fyre honom og kviſkrad. Daa gjekk Kari burt aat honom, ſo alle ſaag paa, tok honom i Hondi og leidde honom heim. Paa Vegen ſagde ho med honom: „Inkje lyder eg paa den Preſten meir, for inkje var det Guds Ord, han preikad i Dag“.

„Du meiner det“.

„Det veit du likſo godt ſom eg Torgeir“.

„Det ſer inkje ut, ſom han vil takka meg, ſom fyrre Preſten gjorde“.

„Han ſkynar deg inkje Torgeir“.

„Her verd inkje lett at liva heretterdags“.

„Nei det verd inkje det; men me ſkal nog berga oſs. Verd det for trongt, kann me fara“.

„Eg trivſt inkje annan Stad, og ſo hava me no ein Gong kaupt denne Heimen“.

Det vardt inkje braadt alle, ſom fylgde Preſten i eit og alt ſo med det ſame. Dei ſom laag nærmaſt Preſtgarden vardt dei fyrſte, ſo drog det ſeg

ſom Ringar i Vatnet etter Steinen lenger og lenger Nord. Men dei nørdſt i Bygdi heldt endaa paa den gamle Viſi, dei hadde inkje Preſten rekande dagſtødt innum Durſtokken, dei hadde inkje hans kvaſſe Auga yver all deira daglege Gjerning. Soleides ſkjildeſt Bygdi i tvo Flokkar, ſom drog paa kvar ſi Leid. Og ſo ſtod ein heil Hop midt imillom og bikkad ſnart til den eine, ſnart til den andre Sida.

Men Preſten heldt Auga med Nordbygdi. Han hadde ſine Spæjarar ute, ſom bar til honom baade det ſom ſagt, og det ſom gjort var. Han meinte, det ſkulde inkje vara lenge, fyrr ho og ſkalv i hans Hender.

„Nei kvat ſkal eg no gjera Kari“, ſagde Torgeir ein Dag. „No er dei nye Strengjerne til Fela mi komne til Kræmaren, men eg eig inkje Skilingar til at løyſa deim ut med. So veit du, me er nokot ſkulduge fyrr, ſo det i alt verd Dalaren“.

„Du lyt ganga til Bror din og laana ſolenge, me ſkal ſnart ſvara det att“.

„Meiner du det? det er ſo leidt at beda“.

Torgeir gjekk aat Broderen. „Du vil inkje laana meg ein Dalar til nye Strengjer paa Fela mi og nokot annat Smaattri, Bror min?“

Broderen ſaag kvaſt paa honom. So gjekk han burt og ſaag etter, um Døri var vel læſt.

So ſukkad han og ſagde: „umvend deg, umvend deg fraa dei ſynduge Vegjerne Torgeir“.

Torgeir glaamde paa honom.

„Livet hernede ſkal vera Kors og Møda, og du fer aat, ſom var det berre Leik. Du velter deg daglegt i Synd, og ſer inkje, at det ber lukt aat Helvite“.

„Eg hjelpte deg, ſidſt du var i Naud“, ſvarad berre Torgeir ſtilt.

„Eg hjelper ingen fram i Synd“, ſvarad Broderen.

Torgeir treiv Hatten ſin og gjekk. Daa han kom inn i Stova ſi, kaſtad han ſeg hardt paa Krakken.

„No fekk du Dalaren?“ ſpurde Kari.

„Bror min gleſſer etter meg ſom alle dei andre“, ſagde Torgeir med Graat i Maalet. „Fyrr var alle ſo blide og gode, at dei hekk etter meg, kvar eg gjekk. No er det meſt inkje ein, minders han ſlær meg med Stein. Kvat hev eg gjort, at det ſkal vera ſoleides?“ Og Torgeir lagde Hovudet ned i Armarne.

„Logna deg Torgeir“, ſagde Kari og ſtrauk honom med Hondi nedetter Haaret. „Du veit, Grødet ſtend beſt, naar det kjem litet Tora og Regn imillom. Ein verd kjeid av at liva i Solſkin ſtødt“.

„Men kvat ſkal me liva av, her er ſnart inkje ein, ſom vil kjennaſt ved oſs“.

„Aa me hava mange Vener endaa her Nord. Dei vil nog hjelpa oſs, og kjem Tid, kjem Raad", ſvarad Kari.

I det ſame dunkad det paa Døri, og inn kom ein ung ſpræk Gut med eit ſmilande Andlet. Daa dei no hadde helſat paa kvarandre, ſagde han: du vil vel inkje koma og ſpila i Brudlaupet mitt Torgeir? Det ſkal vera no paa Torsdag, og me vil hava det paa gomol Gjerd. Men tala inkje um det, ſo Preſten fær Fingrarne i det, me tora inkje hava Fela paa Kyrkjevegen".

„Eg veit inkje, um eg kann koma", ſagde Torgeir, „for eg eig inkje annat enn Fille-Strengjer paa Fela mi".

„Du fær helſa og ſegja Takk, han ſkal koma, eg ſkal faa i Strengjer i Efta", ſagde Kari.

Ut paa Efta gjekk Kari til Kræmaren og løyſte ut Strengjerne. Ho hadde beſte Fyreklædet ſitt paa, daa ho gjekk; ho kom fyreklædelaus attende.

Sette Stykket.

Brudlaupet gjekk paa det beſte. Dei danſad og log og moroad ſeg. Torgeir var atter i Godlaat komen, og var ſo kvik og lentug, ſom dei ſjeldan hadde ſet honom. Kari var inkje med. Ho fekk Heſte, med det ſame dei ſkulde i Vegen, ſo ho kunde inkje fylgja. Gjekk det an, ſkulde ho koma ſidan. Preſten hadde ſtemnt til Bibelleſing ſame Kvelden paa ein av Granngardom. Det visſte dei, men dei brydde ſeg inkje ſtørre um det. Det var fleire i Gjeſtbodet, ſom hadde Andletet ſitt i aalvorſame Rukkor, daa dei kom, men etterſom det leid paa, vardt Rukkorna utſlette, og dei vardt atter ſeg ſjølve. Det leid alt ut paa Notti fyrſte Dagen. Springaren gjekk endaa kvikt, og Torgeir ſat paa Krakken ſin og ſtrauk Fela glad i Hug og trappad Takti med Fotom. Daa visſte dei inkje Ordet av, fyrr Preſten ſtod midt i Stova. Han ſagde ingen Ting, gjekk berre burtaat ein Benk, ſteig upp og ſlo upp Bibelboki, ſom han bar under Armen. Og ſo las han med eit Maal, ſo det ſkranglad i Stova: „So ſegjer Jeſus: „eg veit dine Gjerningar, at du korkje er kald elder varm. Daa du ſoleides er lunken og korkje kald elder varm, vil eg ſputta deg ut or min Munn, fyredi du ſegjer: eg er rik og heve Mette, og det ſkortar meg ingen Ting. Og du veit inkje, at du er ſkral og laak og fatig og blind og naken. Eg raader deg til, at du kauper av meg Gull, ſkirt i Elden, at du kann verda rik, og kvite Klæde, at du kann klæda deim paa deg, at di nakne Skam inkje ſkal verda ſynber. Og ſalv Augo dine med Augnaſalve, at du kann ſjaa. Deim, ſom eg elſkar, deim refſer og tuktar eg. Ver difyre brennande og umvend deg *)". Og no

---

*) Joh. Op. 3, 15—19.

tok han til at leggja ut, ſo det lyſte i Stova. Brudlaupsgjeſterne ſtod ſom ſjettrade, Guten heldt endaa Gjenta ſi i Hondi etter Danſen. Ifraa ſeg ſaag dei paa Preſten. Det var reint ſtilt i Stova. Og Preſten ſtod der med logande Andlet, han knytte Hondi og ſkreik og ſlo i Boki. Det var ei Domedagspreika. Golvet lyfte ſeg likſom med deim, ſom ſtod paa, og utfyre Stupet bar det. Kvart Klubbeſlag fraa Preſten fall, ſo det ſveid, og Preſten ſaag, kor det ſokk i deim, kor dei rake Ryggjerne vardt bøygde, kor mange ſeig ned paa Benkjerne og gjøymde Andletet. Sidſtpaa tok det til at ſtynja og graata burt i Kvinnfolkehopen. Men Preſten dreiv paa: „Livet ſkulde vera ein Korsdragargong, me ſkulde fylgja etter i Jeſu Fotefar. Gjera de det? fylgja de i Kveld etter i Jeſu Fotefar? tru de, Jeſus ſlaug paa Leik og Dans? tru de, Jeſus fylte ſeg med Øl og Brennevin, og ragad drukken ikring? Nei Ve! Ve yver dykk, um de inkje umvenda dykk! og Ve, Ve yver honom, ſom forlokkar dykk til Synd, han ſom ſit derburte, kugad av ſitt ille Samvit!" Alle Augo vende ſeg dit, Preſten peikad. Der ſat Torgeir, kvit ſom eit Lakan, med ihopbitne Tenner paa Benken. Fela laag paa Fanget hans. „Ja Ve yver honom, for han er i Valdet til dei vonde Magter. De ſnakka i Dykkar Yvertru um Folk, ſom er bergtekne av Huldrer og Troll. Aa nei, det er berre ein, ſom kann bergtaka Folk, og det er Djevelen ſjølv. Og han der er bergteken, Djevelen heve ſoleides kvervt Synet paa honom, at han trur, det vonde er ſkuldlauſt og godt, han heve ſoleides kropet inn i Fingrarne paa honom, at dei kleia og tøygja ſeg etter Bogen og Strengjerne, han heve ſoleides forgjort Oyro og Hugen hans, at han tykjer, dei ſynduge Slaattarne meſt klinga ſom Tonar fraa Guds Englar. Men ſalv Augo dine med Augnaſalve, at du kann ſjaa. For vita ſkal du, arme, forblindade Mann, fyrr du verd ringd ut atter or Berget av Kyrkjeklokka, fyrr du kraſar Fela di ſund og byrjar eit nyttugt Liv, fyrr er det inkje Botvon fyre deg. Ja fyrr de alleſaman lata Leiken og Danſen fara, og umvenda dykk til det, ſom betre er, fyrr høyra de inkje Jeſus til. De er utſputtade av hans Munn. Og hugſa paa den ſtore Domsdagen Bener, daa ſpyrſt det inkje etter, kor mange Danſar du hev danſat, og kor mange Drammar du hev drukket, men daa ſpyrſt, um du er eit Guds Barn elder ei". Dermed ſlo Preſten Boki atter og gjekk ſnøgt ut; han ſaag inkje korkje til høgre elder vinſtre.

Det var daudſtilt i Stova. Ingen torde vera den fyrſte til at røyva ſeg. Ein kunde høyrt ei Naal detta i Golvet. Daa ſpratt Torgeir upp fraa Benken. „Hei kom med ein Dram!" ropad han — „og ein til — og endaa ein diger til at ſvelgja Preſten ned med. Skal eg no vera ein

Dævel, ſkal eg og ſpila Dævels godt“. Dermed treiv han Fela, lagde Hovudet attende, let atter Augo og gav ſeg til at ſtrjuka. Og det vardt Spil. Slikt hadde dei endaa aldri høyrt. Det byrjad mildt likſom bedande og klagande, men ſo ſpratt det yver i ein kaat og ſkrattande Slaatt. Men Slaatten vardt ſterkare og ſterkare, villare og villare. Det klang, ſom naar Hauſtvinden ylte i Skarom, ſom naar Tora ſlo, og Skredorna gjekk, og ſidſt paa var det, ſom alle Helvites Andar var ſlepte lauſe og jagad og ſlo ein med Svipor; det let ſom ſtynjande Skrik av ein, ſom er i Naud. Og Torgeir høyrde inkje og ſaag inkje nokot kring ſeg, for no var han atter i Berget. Og dei kom bykſande og veltande mot honom likſom ſidſt alle Smaadjevlarne. Og dei ſkrattad og reiv i honom og vilde ſom eta honom upp: „hoi — no hava me honom! hoi, no hava me honom!“ Torgeir tok Spranget, dei etter, det vardt eit Jag rundt, rundt. Torgeir ſtunde um Hjelp, og der ſaag han Kari ſtanda uppe paa ein Bergetind. Han vilde vilde ut, ut til henne, daa ſprakk Bergeveggen, og midt i Gapet ſtod Svartemannen i logande Klæde. Og han log imot honom og rette dei lodne Armarne med Klørna ut etter honom og ropad: „jau no kann du ſpila Guten min!“ — — — — —

Morgonen etter, daa Soli rann, ſat Preſten alt og røykte ſi Morgonpipa i Hagen paa den Garden, der han hadde voret um Notti. Han hadde inkje fenget ſova, og ſtod difyre tidlegare upp enn ſom vanlegt. Han ſat paa ein Benk og rotad med Staven ſin i Moldi. Hunden laag knurrande med Føterne. Det var ein klaar Sumarmorgon. Soli ſtrauk ſo lint burtetter Graſet, Fuglarne ſong i Buſkom, Svalorna flaug kvittrande upp og ned under Taket. Det var ſom Guds Fred og Miſkunn lyſte ned yver Bygdi. Men det var inkje milde Tankar, ſom leikad i Hugen til Preſten. Han vog med ſeg ſjølv dei Ordi, han ſkulde bruka i Sundagspreika ſi, korleides dei ſkulde ſlaa beſt ned. Erla kom hoppande tett inmed Føterna hans og ſaag paa honom, men Preſten ſat myrk med Lippa framſkoti og grundad og ſtøytte Staven ſtundom ned i Sanden.

Daa ramlad det ei Kjerra tett med Hagagarden, og dei kjøyrde ſo underleg ſeint og vart, ſom var det ſjuke Folk dei drog paa. Preſten gjekk burtaat Garden. Paa Kjerra laag det nokot under eit Aaklæde. Preſten ſpurde, kvat det var. Dei drog Aaklædet ifraa, og der laag Torgeir Spilemann bleik likſom livlaus. Daa han kjende den friſke Morgonvinden kring Tunnvangen, vaknad han, røyvde paa ſeg og ſtirte undren kring. Daa ſaag han Andletet til Preſten ſtanda yver ſeg. Det gjekk ſom ei Kulſing gjenom Kroppen hans, han lettad ſeg upp paa eine Olbogen, ſette det daudbleike Andletet burtimot Preſten og trugad honom med knytt Neve. So ſeig han atter ned og let atter Augo.

„Han ſpilad ſo lenge i Nott, etter at du var gjengen", kviſkrad dei ſom kjøyrde honom, „at me ſidſtpaa laut riva Fela ut or Henderna hans, og daa ſtupte han i Golvet og var reint burte. Sidan ſlo me nokre Drammar i honom, men han vilde inkje vakna lel".

„Stakkars arme Mann", ſagde Preſten, ſtirte paa Offret ſitt og bles ut ein Røyk. „Gud ſjaa ned i Naade til honom, og late honom ein Gong koma paa ein betre Veg".

Daa Kari høyrde Kjerra ſtanda utanfyre Stova, kom ho ut. Ho bleiknad i det ſame, daa ho ſaag, kvat det var, men ho tok ſeg braadt. „Legg honom inn paa Sengi, ſkal de hava Takk", ſagde ho. Dei gjorde ſo. Kari ſtelte vel um honom, ſo ſpurde ho ut Mennerne um alt, ſom hendt var. Daa ho hadde fenget visſt alt ho vilde, radt inn til dei Ordi, Preſten hadde brukt, ſagde ho deim Takk fyre Hjelpi og gjekk inn. Ho ſteig burt aat Sengeſtolpen, lagde Henderna ihop kring honom og bad ſtilt. So turkad ho ei Taara burt fraa Augat, tok ſo Bundingen og ſette ſeg atmed Sengi til Mannen ſin.

Daa Torgeir atter vaknad, laag han i ſi eigi Stova. Soli lyſte inn paa det maalade Skaapet. Kari ſat og batt, vesle Guten ſtabbad paa Golvet. Alt var i gamle Laget, ſom ingen Ting var hendt. Han ſtirte paa Kari ſo underleg lenge og hardt. Kari ſagde inkje nokot, ho tok berre Guten og hadde burt aat honom. „Hav burt Gutungen!" ſagde Torgeir tvert og ſkauv honom fraa ſeg. Ei Stund etter kaſtad han ſeg ned i Puta. „Eg er forkaſtad baade av Gud og Menneſkjor Kari", ſagde han og gav ſeg til at ſtorgraata.

„Eg veit inkje nokot um det", ſagde Kari logn og tok uppatter ein Moſke, ho hadde ſlept.

Torgeir ſtanſad Graaten. „Du hev nog inkje høyrt, kvat Preſten ſagde i Gaar?"

„Jau eg hev no det og; men det er inkje Preſten, ſom er vorden Vaarherre endaa".

„Jau, jau, eg er Djevelens Barn Kari".

„Snakka inkje ſlikt Tull Torgeir, men ſov litet til, ſo ſkal eg laga deg ei god Skaal Koffi".

Torgeir tagde. Det var, ſom Ordi til Kari kom ſo ſvalande yver honom; ho var likſom ſo trygg i ſeg ſjølv, og alt gjekk i den daglege Gjerdi.

„Du drakk formyket i Gaar Torgeir", ſagde Kari, daa ho ſkjenkte Koffi til honom.

„Eg gjorde ſo Kari".

„Det er det verſte, du kann gjera. Du hugſar, kvat Fa'r din ſagde?"

„Eg hugſar det nog, men eg raadde meg inkje ſjølv".

„Aa nei, eg ſkal nog tala til Preſten um det".

„Du gjeng daa vel inkje til Preſten?"

„Jau det gjerer eg, han ſkal no ein Gong faa Sanningi at vita".

„Aa Kari! han maa inkje taka deg fraa meg", ſagde Torgeir rædd.

„Det ſlepp han nog", ſvarad Kari byrg, log og trykte Hondi til Torgeir. Torgeir ſaag inn i dei lyſande, trufaſte Augo paa Kona ſi. Soleides var ho, daa ho ringde honom ut or Berget med Kyrkjeklokka.

„Det verd vel beſt, eg giv upp Spilemannen og alt ihop og tek meg nokot annat til", ſagde Torgeir etter eit Bel og ſukkad.

„Aa nei viſst ſkal du inkje. Ein ſkal vera det, ein er ſkapt til, og du er no fyrſte Spilemannen i Noregs Land, det ſkal eg ſegja deg Torgeir".

„Men du var daa klokare du, ſom lagde deg paa Boki lel", ſagde Torgeir.

„Jau det ſkulde vordet fælt ſo grum Preſt av deg Torgeir", ſvarad Kari.

Torgeir laut lægja.

„Høyr no, kvat eg ſegjer deg", ſagde Kari. „No kann du verda liggjande ei Stund ut paa Dagen, for det treng du, og i Morgon tidleg ſo fer du paa Oykjeleiting".

„Paa Oykjeleiting?"

„Ja han Gudbrand var inne her i Gaar, ſom du var faren, og vilde hava deg med paa Oykjeleiting, og eg lovad, eg ſkulde ſnakka aat deg. Det vil friſka Hugen din at fara litet paa Fjellet no, og ſo gjeng eg aat Preſten. Og i Kveld, ſo ſkal me ſnakka aalvorslegt ſaman".

Og Torgeir foor paa Fjellet, og Kari budde ſeg til at ganga til Preſten. Ho hadde ſtroket alle Natteſkuggarne burt med ſi linne Hond, og Torgeir hadde atter funnet Fred.

Sjaunde Stykket.

Dagen etter ſat Preſten i Studereromet ſitt, daa det dunkad ſtilt paa Døri. „Kom inn!“ og Kari kom inn. Ho var i beſte Staſen ſin, eit kvitt Lumeturklæde heldt ho millom Henderna. Ho vardt ſtandande med Døri, daa Preſten ſat og ſkreiv. Endelega lettad han paa Hovudet og ſaag burt.

„Var det nokot du vilde?“

„Eg vilde gjerna faa ſnakka litet ved Preſten“.

„Aa venta litet — ver ſo god ſet deg ned ſolenge“. Og Preſten tok atter til at ſkriva. Kari vardt ſtandande, Hjartat hadde hamrat ſo, daa ho gjekk upp Troppi, no gav det ſeg. Ho ſaag ſeg ikring i Romet. Burte paa eit Skaap ſtod det eit Timeglas. Paa Veggen hekk det eit ſtort Skilderi av Domsdagen. Elleſt var det uſtyggelegt med Bøker der.

„No, kven er du Kona mi?“ ſpurde Preſten nogſo tydleg, daa han hadde ſluttat at ſkriva.

„Eg er Kjeringi hans Torgeir Spilemann“.

„So". Preſten tok Glasaugo paa, ſom laag atmed honom paa Bordet og ſtirte lenge og kvaſt paa Kari. „Han er hugad paa Drykk Mannen din".

„Inkje det eg veit, og eg heve voret gift med honom no i ſjau Aar".

„Hadde du Bod fraa honom?"

„Nei, men eg vil beda um Fred fyre honom".

„Fred kann inkje nokor Menneſkja giva Kona mi, den maa han beda Gud um, naar han no fyrſt angrar ſi Synd og umvender ſeg".

„Det er inkje det, eg meiner", ſvarad Kari faſt. „Han vilde hava Fred med Gud, um han fekk Fred fyre deg og dine".

„Kvat meiner du?" ſagde Preſten, vende ſeg i Stolen og ſette ſtore Augo.

„Eg meiner, at kjem han i ei Ulukka, ſkal du hava hans Liv paa ditt Samvit Preſt", ſagde Kari med dirrande Mæle.

„Eg talar inkje av meg ſjølv, gode Kona", ſvarad Preſten. „Eg er her ſom Herrens Tenar, og hans Vitneplikt kann ſtundom falla tung".

„Inkje trur eg, det fell deg ſo tungt", ſvarad Kari modig, „annars orkad du inkje ſjaa paa all den Ulukka, du hev gjort".

Preſten vardt endaa meir handfallen. Soleides hadde endaa ingen talat aat honom. Han gjorde ſeg ſo logn, han kunde, og ſagde: „ſet deg ned Kona mi og ſeg fritt ut, kvat du meiner".

„Takk eg kann godt ſtanda", ſvarad Kari.

„Jau eg meiner det, at du trur, du kann ſegja til oſs og gjera med oſs, nett ſom du vil, av di me er Bønder og inkje lærde. Men ſo myket ſjaa me no, at det du kjem med, inkje er den rette Kriſtendomen".

„Og kvat er ſo den rette Kriſtendomen?" ſpurde Preſten, og ein ſpottande Smil drog ſeg uppetter Andletet.

„Jau det ſkal eg ſegja deg, um du inkje veit det fyrr", ſvarad Kari lognt. „Det er den, ſom kann trøyſta meg og gjera meg betre. Men du berre ſkræmer Folk du, og gjerer deim inkje betre. For her var daa likare i Bygdi, fyrr du kom. Daa var Folk ſnilde, hjelpſame og glade i kvarandre — no er dei ſure, tvere, mistrune, no klaga dei kvarandre aat deg, no hykla dei mange, for um du trur, dei meina det, alle desſe, ſom jatta med deg, ſo tek du i Miſt".

„Inkje er eg komen til at ſenda Fred paa Jordi, men Ufred, ſegjer Jeſus. Og det er nokot, ſom heiter den tronge Vegen, Kona mi, og den kann ein inkje ganga med Smil og Leik og Dans. Og um det ſkulde vera den Lukka, Bygdi heve havt, fyrr eg kom, den at danſa og tura og ſtaaka, ſo faa me takka Gud, at me hava fenget Ende paa den".

„Her hev aldri voret Turing og Staaking, her var berre ſkuldlaus Moro. Og gamle Preſten talad ſtødt um, at det høgſte, me kunde naa hernede, det var at tru ſom Born og vera glade ſom Born. Og Torgeir og eg var aldri ſo glade og takkſame mot Gud, ſom etter ſlik ein Sundag.“

„Du vilde ſoleides, at eg ſkulde taka Syndi uppunder Armarne? at eg ſkulde preika openber Synd ſom Dans og Spil?“

„Kvar ſtend det ſkrivet, at Dans og Spil er Synd?“

„Det ſtend i Bibelen“.

„Inkje i den eg heve leſet. I Bibelen min ſtend det, at Jeſus gjekk i Brudlaup og gav deim Vin, daa dei hadde drukket upp det dei hadde, og der ſtend, at David danſad, og han var og Spilemann. Og Morten Luther var dan paa Spil og mange andre, ſom kunde vera fullt ſo gode kriſtne ſom nokon her“.

„No — den gamle Lekſa um David“ — ſagde Preſten truten; „det var andleg Dans det, Kona mi“.

„Var det andleg Dans? Det ſtend, at han hoppad og ſprang, ſo Kona hans tykte, det var uſømelegt og ſkjemde paa honom. Men det vardt ho, ſom vardt ſtraffad og inkje han. Og var det andleg Dans, ſo maa dei hava danſat bra andlegt her i Bygdi“.

„Er du komi og vil træta med meg?“ ſagde Preſten og ſkaut Rukkor paa Skallen“.

„Nei eg er komi og vil ſegja deg Sanningi, for det vaagar ingen utan eg, og eg vilde helder inkje vaaga det, var det inkje fyre Torgeir ſi Skuld. Du kann vera lærd Preſt, og ſkyna deg paa mangt, men Folk ſkynar du deg inkje paa. Du dømer alle fraa deg ſjølv og vil, at alle ſkal vera ſom du. Detta trur eg inkje er rett, for likſom Gud inkje heve gjort tvau Blad like, ſo trur eg og, at ein er ſkapt til det, og ein annan til det. Og hadde du ſet han Torgeir, for eit Lag han hadde paa Fela, alt fraa han var Smaagut; hadde du ſet, kor barneglad han var fyre kvar ny Slaatt, han hadde lagat, og kor han takkad Gud, og kor mild og god han var; hadde du høyrt honom ſpila Sundagsſalmen fyre meg — ſo vilde du nog ſegja, han var ſkapt til Spilemann, ſo vilde du inkje hava ſkamfaret honom, ſo ſom du gjorde“. Og Kari lagde Andletet ned i Turklædet ſitt og ſlo i og gret.

Preſten vardt kløkkt ved at ſjaa henne graata, han reiſte ſeg, kom burt og lagde Hondi paa Hovudet hennar. „Stakkars Kona!“ ſagde han, „eg trur nog, det kann vera ærlegt meint, men det er ofta, ein lyt ſegja ifraa ſeg nettupp det, ſom Kjøt og Blod heng faſtaſt ved, og det er ingen, ſom kann vera ſkapt til Synd. Du treng ogſo til at faa Augo dine ſmurde med Augnaſalve og umvenda deg“.

Kari gjorde eit Kaſt paa Hovudet. „Du tarv inkje ſtakkra meg Preſt“, ſagde ho harm, „for eg vil inkje tigga Naade av dine Hender likſom alle hine. Eg ſkal nog finna Veg til Vaarherre utan deg. Men du, ſom preikar ſo Umvending fyre andre, ſkulde tenkja paa, at du treng Umvending ſjolv kann henda".

Preſten vardt baade bleik og raud. „Du vil umvenda meg kannhenda?" ſagde han ſidſt paa ſpeande.

„Det tenkjer eg inkje, men eg ſegjer det, ſom ſant er. Og naar du fortel um Jeſus, ſo fortel um, at han velſignad Smaaborni, at han inkje vilde kaſta Stein paa Horkvinna" — —

„Og at han dreiv ut med Svipor alle deim, ſom vanhelgad hans Hus, og ropad Ve yver deim, ſom venta at koma i Himmerike berre med at ſegja Herre! Herre! ſom byggja ſitt Hus paa Sand".

Kari vardt lognare, daa Preſten tok ſo hardt i. „Eg vil inkje træta med deg Preſt. Eg veit berre, at eg er døypt, og i Daupen vardt eg Guds Barn, og der lovad Preſten meg Sæla paa den Tru, eg der avlagde, og ynſkte Guds Fred yver meg. I den Trui vil eg liva og døya, og den Freden vil eg hava".

„Det er nettupp den Freden, eg byd fram, gode Kona", ſagde Preſten, „men han høver inkje i Hop med Feleleik".

„Jau, fyre han Torgeir høver han i Hop med Feleleik; alt godt høyrer i Hop med Fela hjaa honom. Og difyr bed eg deg, øydelegg inkje

Husfreden vaar, gjer inkje honom fraa ein ſtaut Kar til ei ſkrøpeleg Menneſkja“.

„Eg ſkal ſtanda Gud til Andſvar fyre alle Sjæler i denne hans Menigheit“, ſagde Preſten aalvorſamt, „eg kann inkje gjera Skil paa Folk. — Heve du meir at ſegja?“

„Nei, eg heve inkje det. Men ſkal tru inkje det Andſvaret verd tungt at bera Preſt?“

„Det verd mi Sak og inkje di“, ſvarad Preſten hardt.

Kari gjekk. Men ei lang Stund etter høyrde dei Preſten ganga upp og ned Golvet med tunge Steg og tala høgt med ſeg ſjølv.

Daa Torgeir kom heimatter, ſnørde Kari Skreppa hans og ſagde: „No lyt du ut Torgeir og plukka nokot til Hus. Her er inkje lenger verande fyre ein Mann ſom du, og eg ſteller Plasſen ſoleage“.

Aattande Stykket.

Tyngre Ferd enn den Torgeir gjekk no, hadde han ſjeldan gjenget. Det var vel ſo, at naar han var heima i Stova ſi og i Lag med Kari, kjende han ſeg atter fri og lukkeleg. Hennar ſterke Tru og hennar logne Aatferd ſtyrkte honom. Men naar han kom einsleg, kom Ordi til Preſten etter honom.

Det hadde voret ſlik ei forſælande Stund den i Brudlaupet, at ho inkje var ſo lett gløymande. Det fyreſveiv Torgeir, at nokot ilt maatte henda paa denne Utferdi. Han, ſom hadde ſlik Hug til at vera heima, ſkulde no inkje faa Lov til det lenger. Det ſynteſt honom, ſom han no ſkulde byrja paa eit langt og tungt Liv. Til desſa hadde det berre voret Solſkin, Lukka og Fred. Paa Fjellet var Tankarne komne veltande innpaa honom, ſo han var glad til, han ſlapp heim. Daa han no gjekk med Felehuſet paa Ryggen gjenom Steinurdi, var det ſom Bergknauſarne reiſte ſeg vreide mot honom i Skodda, og han minteſt han Sylveſt og hans Ætt, ſom Herren ſlette ut av Jordi, fyredi dei hadde ſyndat. Han naadde ſo langt ſom ned i Granſkogen. Der ſette han ſeg paa ein Stokk og turkad Sveitten av ſeg. Skulde han ganga heimatter og byrja eit annat Liv og ſlita med Henderna ſine ſom alle hine? Men kvat ſkulde det ſo verda av Kari og vesle Guten? dei ſkulde hava Mat og Klæde, og han var inkje ſlik Arbeidskar, at Folk kunde bruka honom ſtørre. Nei han laut nog halda paa Fela, og var det ſant, ſom Kari ſagde, at det var hans Kall i Livet at vera Spilemann, ſo kunde det inkje vera Synd i det. Soleides ſat han og grundad ſeg ſjølv i Ring. So ſukkad han, lagde Felehuſet paa Ryggen atter og ſtarvad vidare fram. Han gjekk framum Gard paa Gard, der han fyrr hadde voret kjærkomen Gjeſt. No torde han inkje

ganga innum og beda um ei Skaal Myſa. Bygdi var no reinſkad fyre alt ureint, og han var den ureine, ſom ſkulde ſopaſt ut. No var han og paa Flugti.

Dette Tungſinnet laag yver honom, alt til deſs han kom um Fjellet ned til Grannbygdi. Her var det vidare og lettare at anda, Folk var meir venlege, no laut han freiſta fram, han kunde inkje lenger venda. Det ſpurdeſt ſnart, at han Torgeir Spilemann var komen til Bygdi, og Folk kappadſt um at faa i honom. Torgeir høyrde gamle Klangen i Fela ſi; den Gleda, han ſkapad kring ſeg, gjorde honom godt, og han tente Pengar. Og det var, ſom Minni fraa Heimbygdi no eggjad honom til at leggja all ſi Kraft i Spilet; Folk ſkulde daa høyra, at det var detta, han var ſkapt til, og inkje til annat.

So var det ein Dag, det kom Bod til honom fraa Skrivaren, at han ſkulde koma dit upp, det var ein framand Mann, ſom vilde ſnakka ved honom. Fela ſi maatte han hava med. Dei ſynte honom inn i Daglegſtova til Skrivaren, og der ſat Framandkaren og talad ved Kvinnfolket. Det var ein ſterktbygd, rakvakſen Kar med eit Par ſpilande Augo og ein fin Smil kring Munnen. Daa Torgeir kom inn, ſpratt han upp fraa Stolen. „No — ſo der er Meiſterſpilemannen! no lyt du leika fyre meg, for eg er ogſo Spilemann!“ Torgeir ſaag paa Karen. Kvat var detta for ein ſkal tru?

Han hemtad Fela ſi utor Huſet og bad um at faa ein Krakk, for den var han van at ſitja paa. Og ſo ſtrauk han fyrſte Slaatten. „Bravo! bravo!" ropad Framandkaren og klappad i Henderna. „Meir, meir". Og Torgeir ſtrauk „Nordfjordingen".

„Heve du ſjølv lagat den?" ſpurde Framandkaren. Nei det hadde han daa inkje.

„Ja faa ein, du ſjølv heve lagat", bad han.

Torgeir vardt meſt ſom bljug. „Du ſkal faa „Fosſegrimen", ſagde han. Og han til at ſtrjuka „Fosſegrimen". Og no var det, ſom det var komet Liv i Armarne. Han kunde inkje ſtanſa, den eine Slaatten gleid i den andre, og ſidſt paa dreiv det inn i „Kariſlaatten" — Fosſeſkaret, Berget, Elvarſuſen, Heimen og ho, ſom ringde honom ut med Kyrkjeklokka.

Framandkaren ſat ſom fjettrad. Daa ſidſte Stroket av Bogen klang, ſpratt han upp, foor burt og riſte Torgeir i baade Akslerna. „Nei men det er makalauſt! hava de høyrt ſlikt fyrr?" og han vende ſeg ikring til dei andre. „Det er dette naturbundne, denne ſterke Undergrunnen, denne Suſing og During av Skog og Foſs — eg fær det aldri, aldri, um eg lærte i hundrad Aar. Kor gamall er du?"

„Tredive Aar".

„Og du heve lært deg ſjølv?"

„Fa'r min lærte meg, og han lærte av Fa'r ſin, me hava voret Spilemenner, ſo langt Ætti minſt".

„Neimen at du ſkal ganga her i ei Bondebygd og berre ſpila i Brudlaup og Lag — det er daa for galet. Du maa ut! — heve du aldri tenkt deg ut?"

„Nei eg kann inkje det ſegja. Eg trur inkje, eg kann verda likare enn eg er".

„Haa — haa — jau du kann verda likar. Kom med Fela mi. No ſkal eg ſpila fyre deg". Og han fekk Fela. Torgeir ſtirte paa henne, ſlik Fela hadde han inkje ſet fyrr. Ho var ſo fin, ſo det ſkjein av henne lang Leid.

„Kvat er du for ein Kar, um eg torer ſpyrja?" ſagde Torgeir.

„Eg heiter Ole Bull, heve du høyrt gjetet honom".

Torgeir ſette ſtore Augo. „Nei er du han Ole? jau eg ſkulde meina, eg heve høyrt gjetet deg".

Og Ole Bull ſpilad. Det var „Sæterbeſøget". Han lagde inni Slaattar og Folketonar, ſnart graatande, ſnart ſkrattande. Munnen til Torgeir vardt meir og meir open, Augo meir og meir blanke og ſtore, og daa Ole Bull gjorde ſidſte Stroket, ſat han reint ſom klumſad og ſtirte paa honom. Henderna hadde han lagt ihop kring Felehovudet, og ei Taara kom rennande og draup i Fanget hans. Og Ole Bull ſlo i ein ny Tone. Det var ſo klagande, det var ei Bøn fraa ein, ſom var i Naud, og Graaten leikad inn i Bøni, og Sorgi løyſte ſeg upp i Tonar. Taarorna hyljad ned Andletet paa Torgeir, han tenkte paa ſeg ſjølv. Det var ſom Iſen kring Hjartat hans braanad, ſom Steinen vardt fraavelt. No ſkulde ingen koma og ſegja, at Tonarne var eit Djevelens Verk.

Daa gjorde Ole Bull eit langt Strok og ſo vardt det ſlut.

„No, kvat tykjer du um Spilet mitt?“ ſagde han.

„Eg trudde inkje ei Menneſkja kunde ſpila ſlikt“, ſvarad Torgeir reint bleik.

„Heve du Hug til at ſpila ſlikt? vil du vera med meg til Utlandet?“ ſpurde Ole Bull. „Det er i ſeinaſte Laget, men endaa kann det ganga“.

Torgeir ſaag ſo underlegt paa honom, ſo ſagde han: „hm — du narraſt vel med meg no?“

„Nei det er Alvora mi“, ſagde Ole Bull. „Um ei Vika paa Dagen fer eg herfraa. Daa kann du møta meg her; eg ſkal koſta Ferdi. — Det er eit Geni“, ſagde han paa ſame Tid kviſkrande til Skrivaren, „det vilde vera Synd, um han ſkulde gravaſt ned heruppe. Skal det verda Alvora av med norſk Tonekunſt, er det ſlike Folk, ſom ſkal koma og ſkapa henne“.

Torgeir kjende ſeg, ſom han vardt lyft fraa Marki. Fjelli ſeig ned, Tokorna rivnad, og han ſaag utyver eit vidt, ſollyſt Land. Dit gjekk hans Livsveg heretterdags. Daa rann det honom braadt i Hugen — Kari, Hytta, vesle Jon. Det gjekk ei Sky fyre Soli.

„Eg hev Kjering og Barn“, ſagde han ſtilt.

„Me ſkal nog inkje gløyma deim“, ſagde Ole Bull. „Naar du no kjem med meg til Byen, ſkal du ſpila med meg paa Konſert, og daa ſkal du tena hundrad Dalar Kvelden, med’ du no tener tri Dalar“.

„Du ſegjer inkje ſant veit eg“, ſagde Torgeir med tindrande Augo. „Gud velſigne deg“. Og han var burte og kysſte Ole Bull paa Hondi.

„Og ſo ſkal me alleſaman leggja i Fela til Torgeir — ver ſo god Skrivar, upp med Pungen! — og de og“, ſagde han med Kvinnfolket. Dei log og kom dragande med Skilingom ſine, og Ole Bull lagde ein blaa Setel. Torgeir fekk Taaror i Augo av Gleda, han var rundt og takkad. „Og ſo lyt eg fara heim ſtrakſt og ſegja ifraa“.

„Ja far du, og ſo møter du her paa Dagen — paa Dagen — du hugſar det“.

„Det ſkal eg nog hugſa“.

So lett hadde inkje Torgeir voret paa Foten ſidan den Dagen, han ſkulde heim og fria til Kari. Han ſnarare ſprang enn gjekk. Han haukad og ſong, daa han gjekk uppigjenom Skogen. Daa han kom upp aa Fjellviddi, laut han kvila litet. Han ſette ſeg paa ein moſegrodd Stein og tok Fela fram. Han ſpilad ein Brudarſlaat. Det var ſi unge Livslukka, han ſpilad fram til Kyrkja. Men det var, ſom Tonarne inkje vilde laata deruppe; han ſaag paa Fela og ſtrauk paa, — nei. So lagde han henne ned i Huſet atter. „Det er berre Smaagutſpil alt ihop", ſagde han. „Inkje røyver eg Fela no, fyrr eg kann laata ſom han Ole Bull".

Han kom ſpringande inn til Kari, ſo ho reint kvakk, ho ſtod og rørde paa Grauten.

„No duger eg inkje lenger til Spilemann Kari", ſagde han og ſlengde Felehuſet paa Sengi, „uf eg heve gjenget meg reint ſveitt".

Kari ſaag det ſmilande Andletet, ho kunde inkje rima det i Hop med Ordi. „Kvat for ein Preſt heve no preikat fyre deg?" ſagde ho.

„Jau det er han Ole Bull, no heve eg høyrt han Ole Bull du".

„Du ſegjer inkje ſant, veit eg".

„Jau du, og du ſkulde aldri hava høyrt ſlikt. Var det inkje, ſom Fuglarne ſong i Tretoppom, og ſo kom dei fram aat Sætri, og det var endaa tidleg paa Morgonen, og ſo løyſte dei Buſkapen, og du høyrde ſkilet Bjølla, og Gjætargutarne bles paa Lur aat kvarandre, og ſo kom Spilemannen ſlengjande med Fela og tok i ein Slaatt, og Budeigjorna danſad og ſkrattad, og Framandkaren kom draſſande med Skreppa og ſette ſeg innaat Peisvarmen, og ſo fortalde og ſong han aat deim — ja du ſkulde aldri høyrt ſlikt i dine Livedagar. Og dei fine Tonarne dei var likſom ſøte, ſo du kunde ſmaka paa deim, og dei grove dei var ſo runde, ſo du kunde trilla deim burtetter Golvet“.

„Men han naar daa inkje deg Torgeir, naar du læt „Foſſegrimen“ lel“.

„Aa hoi var det likt ſeg, jau du ſkulde berre høyrt honom. Eg er reine Smaaguten mot honom. Det er 'kje annat enn Gryl og Grin, eg fær fram paa Fela mi no, tykjer eg. Og eg ſkynar det ſo greidt. Det var ſtødt nokot, ſom vantad i Slaattom mine, ſom eg inkje fekk fram, ſoleides ſom eg hadde tenkt det. Og no tykjer eg, eg meſt ingen Ting heve fenget fram. Men han fekk det fram han, han løyſte likſom upp fyre alt det tunge, ſom laag i meg, og eg ſkal læra det eg og“.

„Eg tykjer du er grum, ſo ſom du er eg Torgeir“.

„Aa men eg ſkal verda grumare du, eg ſkal verda ſo grum, ſo jamvel Preſten ſkal til at danſa, naar han høyrer Slaattarne mine. For veit du, kvat han ſagde, Kari?“

„No?“

„Han ſpurde, um eg vilde vera med honom utanlands og læra, og han ſkulde koſta heile Ferdi“.

Kari vardt reint bleik. „Det er daa inkje mogelegt, veit eg“.

„Jau det kann du lita paa, for eg var eit Geni, ſom ſkulde fram, ſagde han, endaa eg var i gamlaſte Laget“.

„Det viſste eg no fyrr det Torgeir, at du var framifraa".

„For her duger det inkje at vera, ſer du, her krek ein berre kring ſeg ſjølv".

„Og du tok mot Tilbodet?"

„Eg ſagde, eg fyrſt laut ſnakka ved deg og ſtella meg til. Kvat meiner no du Kari?"

Kari ſaag framfyre ſeg. Ho ſaag ſeg ſjølv ſitja einsleg dei lange Vetrakveldarne, ho ſaag ſeg ſlita og træla fyre Livsupphelde til ſeg og Guten.

„Her er inkje meir enn ein Ting at meina", ſagde ho ſtilt. „Far du i Guds Namn, eg ſkal nog ſyta fyre meg og Ungen".

„Nei paa ſlik Fantevis ſtryk eg no inkje ifraa deg lel. Sjaa her heve du til at byrja med". Og han lagde fram alt det, han hadde tent paa Vegen. „Og ſo ſkulde han taka meg med til Byen, ſagde han, og ſo ſkulde eg tena hundrad Dalar Kvelden, med' eg no tener tri, ſagde han, og deim ſender eg alleſaman aat deg".

Kari fekk Graaten i Augo. „Nei detta er reint for myket. Gud er god mot oſs, og no ljosnar det fyre deg og Torgeir. No tvilar du vel inkje paa, du er ſkapt til Spilemann".

„Nei no tvilar eg inkje — og eg ſkal ſpila og eg ſkal laga Slaattar; det var, ſom det kom Slaattar rennande paa meg, daa eg høyrde honom".

I god Tid gav Torgeir ſeg paa Vegen. Han hadde ei dugeleg Niſta med, beſte Trøya ſi og eit

Par nye Skoer. Torgeir var ſo fyld av alt det ſtore, ſom ventad honom, at Skilnaden inkje tok honom ſaa ſaart. Kari ſtrævad med at ſvelgja Graaten, men daa ho ſtod med Guten paa Armen paa Durhella og ſaag honom ganga, ſpræk og livsglad, nedetter Bakkarne, daa laut ho ſetja ſeg paa Durſtokken og ſtorgraata. So takkad ho Gud fyre alt og bad godt fyre honom Torgeir.

Alt gjekk vel, til deſs han Torgeir kom paa Fjellet. Daa ſette det paa honom ſlik forſett Skodda, at han inkje kunde ſjaa Hond fyre Augo. Torgeir meinte, han ſkulde finna fram ſel, men alt han gjekk og gjekk, kom han inkje til Folk. Torgeir ſaag, det var ingen Ting annat at gjera enn at giva ſeg til Notti paa Fjellet og venta tolugt, til Skodda letnad. God Niſta hadde han, og Varme kunde han gjera upp med Einer. So ſat han der og ventad. Ut paa Morgonſida var Skodda lika ſtinn, og Toegeir ſaag ſeg ikring til alle Sidor, um han inkje ſkulde kjenna ſeg atter. No laut han i Vegen, ſkulde han inkje koma forſeint. Han gjekk paa Voni, til han vardt reint klar. Daa rivnad Toka, og han kjende ſeg. Han hadde gjenget i Ring og nordtil iſtadenfyre ſudtil. No var han komen til ein Avdal, og det var umogelegt at naa fram i Tide. Som galdt det Livet, ſprang Torgeir frametter med Graaten i Halſen og Felehuſet paa Ryggen. Drivande ſveitt og ſo trøytt, at han litet kunde ſtanda, naadde han fram til Skrivaren.

„Ja — no kjem du for ſeint, Bull er reiſt fyre ei god Stund ſidan, han ventad paa deg i lengſte Laget".

Det var, ſom Torgeir ſkulde ſiga i Jordi. „Kvar ſtrauk han?" ſtotad han halvhøgt.

„Til Italia".

„Er det langt dit?"

„Ja det er fyrſt gjenom mange Bygdelag og ſo yver eit ſtort Hav og ſo gjenom mange framande Land".

Torgeir laut halda ſeg i Durſtolpen.

„Men det var vel det beſte fyre deg lel, Torgeir", ſagde Skrivaren, „det er inkje ſo greidt at ferdaſt i framande Land ſer du, og ſo er du for gamall til at byrja læra no. Du vilde inkje trotta all den Strid og Møda, og du kom at lengta for myket heim".

„Eg gjorde vel det", kviſkrad Torgeir, kvit ſom eit Lakan.

„Kvat Slag? uvitar du?" ropad Skrivaren forſærad.

„Eg ſprang ſo reint for fort", ſagde Torgeir. „Det gjerer ingen Ting, eg verd ſnart atter. Ja, ja, Farvel og Takk fyre Underretningi".

Torgeir ragad ut igjenom Dori, Skrivaren ſtod og ſaag etter honom gjenom Glaſet. „Stakkars Fyr! det var Synd i honom!" ſagde han og gjekk ſo paa Kontoret.

Torgeir dreiv framum Laaven. Dori ſtod opi.

Han fekk ſeg inn der og kaſtad ſeg ned paa Høyet. Kor lenge han laag der, visſte han inkje. Det dyvde fyre Oyro hans, det ſvimrad fyre Augo, han kunde inkje graata — Livslukka, Framtid, alt miſt, ſundkraſt. Daa han raadde med ſeg, ſprang han upp, treiv Fela og vilde ſlaa henne ſund paa Veggen. Han hadde alt lyft henne, men ſo var han inkje god til. Han heiv henne berre fraa ſeg, kaſtad ſeg aa Gruve og grov Hovudet ned i Høyet.

Niande Stykket.

Tri Vikor etter denne Dag kom det ein Kjenning um Fjellet inn til henne Kari. Daa dei hadde helſat og ſnakkat, og Mannen ſkulde ganga, ſagde han: „du lyt ſjaa ned etter Mannen din Kari, det ſer ſyrgelegt ut med honom“.

Kari ſlepte det, ho hadde i Hondi. „Er han inkje reiſt?“ ſpurde ho.

„Nei han ranglar drukken meſt kvar einaſte Dag fraa Gard til Gard ned i Bygdi“.

I ein Augnablink ſtod det fyre Kari alt, ſom hendt var. Ho ſtod upp paa Flekken, tok Mat i eit Knyte, lindad Guten paa Ryggen og gjekk. Daa ho var komi um Fjellet, gav ho ho ſeg paa Spurlag etter Mannen. Ho ſpurde ſeg fram fraa Gard

til Gard, ſidſtpaa fann ho honom i ein Laave. Der laag han, bleik og ſlak, meſt ſom han ſov. Ho kaſtad ſeg yver honom: „Torgeir, Torgeir! ſo fann eg deg endelega“.

Torgeir kvakk upp. „Er det du Kari? kom meg inkje nær, eg er deg inkje verd“.

„Aa ſnakka inkje ſlik Torgeir! ſjaa her er veſle Guten din“.

„Lat honom inkje taka burt i meg. Veit du det, at eg heve ranglat her ſom ein annan Fyllefant gardamillom. Og Gud veit, kor lenge eg kunde hava gjort det, var inkje du komi. Nei men at du kom, at du kom!“

„Sjaa, reis deg no Torgeir og faa deg litet Mat. So ganga me heim, og det ſkal alt verda godt att’“, ſagde Kari og freiſtad reiſa honom.

„Aa nei, det verd aldri godt att’, eg er bergteken Kari, det er vonde Magter, ſom hava bergteket meg. No glapp ſidſte Taket, eg kjem aldri utor, eg er fortapt“. Og Hovudet til Torgeir fall ned i Fanget paa Kona hans.

Kari ſtrauk honom paa Haaret, veſle Guten trykte ſeg uppaat Moderi og ſaag undren paa henne.

„Du ſkulde komet heim til meg ſtrakſt Torgeir“, ſagde ho.

„Eg var inkje god til, eg ſkjemdeſt baade fyre deg og Guten og all Verdi. Det var, ſom eg kunde gjort Ende paa meg ſjølv“.

„Kor vel eg ſkynar det. Og ſo laut du taka til Brennevinet for at faa Magt til at gløyma og Magt til at ſpila".

„Nei ſkynar du det Kari? Aa Herre Gud, ſkynar du det", ſagde Torgeir og lettad atter Hovudet. „Jau ſer du, naar eg drikk, daa er det ſom eg verd ſo vill og øren, daa ſer eg alting ſo ſtort og ſterkt, ſom eg drøymde det, og daa vaagar eg meg paa det, og daa kan eg ſpila, annars verd det berre Tuſs. Men det er ſyndigt, eg veit det, eg øydeleggjer meg paa det".

„Det er berre, ſolenge du er ſo ſorgtung det, Torgeir. Naar du verd lognare, og alt kjem i gamle Laget, daa tarv du inkje drikka. Det er inkje alle Spilemenner, ſom drikka; han drikk inkje han Ole Bull".

„Nei det er, fyredi han er naadd fram, men eg naar aldri fram, aldri, eg er for gamall til det, ſegja Folk. Og ſo lyt eg drikka, ſkal eg ſpila. Og difyre ſkal du brenna Fela mi Kari, for eg er inkje god til det, elder gjøyma henne, ſo eg aldri ſer henne meir. Det er ho, ſom er mi Ulukka".

„Ja, ja, det kann me no altid ſnakkaſt um paa Vegen", ſagde Kari.

„Og ſo ſkal eg byrja eit nytt Liv og freiſta verda ei ſkikkeleg Menneſkja. Og ſo lyt du inkje ſkjemmaſt ved meg Kari".

„Det heve eg endaa aldri gjort Torgeir".

„Aa du er ſo god, ſo god. Hadde eg inkje deg, var det ute med meg. Og du er den einaſte, ſom ſkynar meg".

Kari tok honom i Hondi. So ſette ho Guten paa Ryggen hans, ſjølv tok ho Felehuſet. Og heim bar det atter.

Kari ſaag, det var Aalvora med Torgeir denne Gongen, at han inkje vilde ſjaa Fela. So gjøymde ho henne i eit Skaap, ſom ho ſjølv hadde Lykelen til, og nemnde inkje Fela aat honom. Torgeir baud ſeg fram ſom Slaattekar, men det var ingen, ſom vilde hava honom. Dei visſte fraa fyrr av, at han var litet dugande. Sidſtpaa fekk han daa Arbeid fyre 12 ß Dagen og Koſten. Jau det gjekk nogſo bra dei fyrſte Dagarne, men ſo var det ute. Beſt ſom han ſtod og ſlo, vardt han ſtandande med Ljaaen i Hond og gapte. Dei andre peikad paa honom og log. Dei visſte inkje, at Torgeir ſaag Syner, at han høyrde Slaattar ſurra kring ſeg. Snart fekk dei eit Ordtøke um honom: „at arbeida ſom Torgeir Slaattekar", naar det gjekk ſkrøpelegt ſeint og ſmaatt. Torgeir vardt ſturen og tungſint. Det var, ſom det ſtengde ſeg fyre honom detta og, og det var daa det einaſte, han hadde at taka til, for til Fela vilde han inkje meir, det hadde han ſett ſeg paa. Han kunde berre inkje ſkyna, korleides det rokk til, det veſle han tente, men Kari ſkynad det ho. Ho ſat uppe um Næterna og ſaumad og batt; um Dagen ſpann ho, naar ho hadde gjort fraa ſeg Dagsſtellet og Krøteri. Men det visſte inkje Torgeir. Naar han var inne, ſtelte ho altid i Gruva og ſmaaſong, og Torgeir tykte, han fekk nytt Mod til at ſtræva, naar han ſaag, kor lett alt gjekk fyre Kari.

Det var ein Ting til, Torgeir inkje viſste, og det var, at Kari tok fram Fela, kvar Gong Torgeir vel var gjengen, og gav henne til veſle Jon. „No lyt du freiſta veſle Jon og verda likſo god Spilemann ſom Fa'r din", ſagde ho, og Gutungen tok Fela og gav ſeg til at gnika. Men Fela var ſo ſtor og tung, at han laut ſetja henne paa Golvet og taka Bogen midt paa. So lærte Moderi honom, korleides han ſkulde ſetja Fingrarne rett, for det kunde ho endaa hugſa fraa den Tid, daa ho ſkulde læra, og det varad inkje lenge, fyrr han kunde ſtrjuka alla dei Viſor og Barntullar, ſom Moderi ſong fyre honom um Kvelden.

Ei lang Tid gjekk paa denne Maaten, og Torgeir vardt ſturnare fyre kvar Dag. Han ſukkad ſo djupt, naar han ſat paa Benken. Daa var det ein Sundagsmorgon, at Kari kom med Fela i Hondi aat honom. „Laat no Sundagsſalmen fyre meg, er du ſnild", ſagde ho ſtilt.

Torgeir ſaag paa henne, og tok ſeint Fela. Han heldt henne ei Stund i Hondi, ſo lyfte han endelega Bogen. Og han ſtrauk Salmen, og endaa ein til, men ſo bar det paa Vidaatta med honom. Den eine Tonen gleid i den andre, han viſste inkje lenger, kvat det var han ſpilad. Kari ſat paa

Sengjarſtokken og lydde, og veſle Guten laag paa Golvet framfyre Faderen og ſaag handfallen paa Fingrarne, for ſort dei gjekk. Torgeir ſpilad i eit Renn radt til Middags, daa gjekk Kari burt og tok Fela fraa honom. „No gjøyma me henne ei Stund atter“, ſagde ho. Daa lagde Torgeir Hovudet ned paa Bordſkiva og gret.

So var det ein Dag, han kom uventande heim, at han ſaag veſle Guten ſtanda paa Taa paa ein Krakk og tøygja ſeg upp i Skaapet etter nokot. „Kvat er det du ſkal der?“ ſagde Torgeir hardt.

„Fela!“ ſtotad Guten og kvakk.

„Eg ſkal vel ſnakka ved deg, røyver du Fela“, ſagde Torgeir, heiv Guten ned av Krakken og riſte honom.

„Mor ſegjer, eg lyt verda likſo god Spilemann ſom du“, tutrad veſle Jon.

„Kvat er paa Ferde?“ ſagde Kari i det ſame, ho kom inn fraa Fjoſet.

„Du lærer daa inkje Guten upp i dette Djevelſkapet?“ ſagde Torgeir.

Kari ſvarad inkje, ho tok berre lognt Fela ut or Skaapet og gav henne til Guten. „No lyt du ſyna Fa'r din, kor hæv du er“, ſagde ho, og dermed ſette Guten ſeg til at gnika: „kom Kalven til Guten, kom Kua til Mo'r“.

Torgeir kjende altfor vel Handlaget, fraa han var Smaagut. Han gjekk burt og ſlo Fela ut or Hondi paa Guten. Daa vardt Kari harm, og det

var fyrſte Gongen, Torgeir ſaag henne ſoleides. „Skjemſt du inkje Torgeir“, ſagde ho, „at fara ſlik aat. Naar du kaſtar burt det beſte, du eig, ſo er det inkje meir enn Skylda av Guten, at han tek det uppatter. Og hev Gud ſynt oſs, at han ſkal verda Spilemann, ſo ſkal han verda Spilemann“.

„Tykjer du inkje, det er nog at dragaſt med ein ſlik ſom eg er“, ſvarad Torgeir, „ſkal me endaatil leida einaſte Sonen vaar ut i denne Ulukka“.

„Bruk no Vitet ditt Torgeir“, ſagde Kari. „Solangt ein kann minnaſt uppigjenom Ætti di, heve det voret Spilemenner, og ingen veit um, at dei hava voret ulukkelege. Bygdi heve voret byrg av at hava dykk imillom ſeg, alt til deſs Preſten kom med deſſe nye Paafunn. Og du heve ſlett inkje voret ulukkeleg all di Tid du Torgeir, det er utakkſamt av deg at ſegja det. Hugſar du inkje, daa du foor og ſlaug ſom Gut med Fela di kring alle Haugar? hugſar du inkje dei fyrſte Aari, me vardt gifte, ja radt til Preſten kom, kor lukkeleg du var? kor godt du tykte det var at kunna ſpila, den Gongen me miſte veſle Gjenta vaar? kor det lettad fyre Bringa, ſagde du? og ſo Sundagskveldarne paa Leikvollen? Jau du heve rett havt mange gode Stunder Torgeir, ſom du ſkulde takka Vaarherre fyre“.

„Men dei ſaag inkje det, eg no ſer, baade Fa'r min og alle hine“, ſagde Torgeir. „Trur du eg heve minder Hug at leika paa Fela no enn fyrr?

Naar eg tek i Strengjom, er det ſom Fingrarne brenna, men det er Helviteslogar, ſom ſleikja uppetter Strengjerne. No heve eg fenget Augo mine ſmurde med Augnaſalve".

„Den Augnaſalven kann du gjerna ſenda attende til Preſten", ſvarad Kari lognt. „Nei Lagnaden heve leikat hardt med deg Torgeir, og du var for veik til at ſtanda mot, det er Saki det. Og Ulukka di er inkje den, at du er Spilemann, men at du fekk høgare Syn og ſtørre Lengting enn dei andre men inkje Tilføre til at naa fram. Du ſkulde komet herfraa fyrr Torgeir. Men vardt du for gamall, ſkal Son vaar inkje verda det, og det er det, me no ſkal ſtræva til at faa honom til at naa fram. For Spilemann er han fødd, og det ſkal han vera, og han heve inkje den Uro ſom du, han er lognare og djupare, han ſkal naa det, du drøymde".

Torgeir ſtod og heldt ſeg i Peisſtytta, Bringa gjekk paa honom. Han ſkundad ſeg fort ut og ſagde inkje eit Ord.

Eit Par Maanadar var gjengne, og Vetren kom. Fyrſte Snjoen hadde alt ſynt ſeg paa Bergetoppom. Torgeir hadde voret ſo myrk i den ſidſte Tid, at Kari vardt reint hjartarædd. Ho laut ſnikja ſeg etter honom, til han vel var komen gjenom Foſſeſkaret; ho var rædd, han ſkulde kaſta ſeg burt. Han ſtod og ofta og ſaag ned i Foſſen elder ſette ſeg ned under Kverni, der han drøymde ſin lukkelegaſte Slaatt. Men altid gjekk han ſtilt vidare.

Ho visſte, at Samlivet med deim rundt ikring paa Gardom kjøvde honom og kvar Dag reiv upp Forbanningi til Preſten; ho visſte, dei balad med at umvenda honom; men ho hadde inkje Raad. Det fekk ganga ſom det vilde.

So var det ein Morgon, ho vaknad, at Torgeir var burte. Ho hadde ſetet ſo langt utyver Notti og trælat, at ho ſomnad tungt og hadde inkje høyrt, daa han ſtod upp. Hjartarædd ſprang ho ut og vilde ned aat Fosſeſkaret. Daa ſaag ho Guten ſitja graatande paa Golvet. „Mo'r, Fela er burte!" Kari reiv upp Skaapdøri, jau ho var burte, og Bogen og Felehuſet med. Gudſkelov! „Det er Fa'r din, ſom heve teket Fela", ſagde ho, „han kjem vel attende, naar det lid paa".

„Men ſo fær inkje eg laata".

„Hyſs Guten min, Mo'r ſkal nog finna paa Raad". Og dermed kom Kari fram med Barnefela hans Torgeir. „Sjaa denne Fela ſkal du hava, og no ſkal Mo'r ganga aat Kræmaren i Dag og faa nye Strengjer paa henne".

Det leid langt ut paa Vetren, men Torgeir var inkje atterkomen. Kari var inkje rædd fyre honom. Solenge han hadde Fela, visſte ho, det var inkje Naud. Berre han kunde halda ſeg fraa Brennevinet. Den Vetren fekk Kari vita, kvat det var at vera Enkja og ſitja atter med ein Umage. Men inkje bad ho nokon um Hjelp og inkje klagad ho ſeg. Tvertum — ſaag dei inn aat henne, tykteſt ho ſo velnøgd med all Ting og hadde altid ein Mjølkedrope at ſetja fram. Og reint og velſtelt var all Ting i Stova. Men den Vetren kunde ein ofta ſjaa henne Kari koma dragande med den tunge Skikjelken yver Hump og Hamrar. Reipet hadde ho daa vundet um baade Akſlerna, og ein liten blaafroſen Gut med digre Lovvottar paa ſkauv. Ho hadde voret i Skogen etter Ved. Det ſkulde ingen hava ſpaatt Stykdotteri aat den rike Sylvfeſt. Kvar Kornmæle og kvart Saltkorn, dei brukte i Maten, bar elder drog ho heim. Bygdarfolket tykte, ho var ei ſtaut Kjering. Men det var meſt Synd at hjelpa henne og, for det var ho, ſom heldt Mannen paa den breide Vegen. Ho var hans verſte Ulukka; hadde inkje ho voret, hadde han kannhenda umvendt ſeg. Det ſagde no Preſten i det minſte. Preſten hadde viljat tala ved henne eit Par Gongjer, etterat det ſpurdeſt, at Torgeir hadde lagt fraa ſeg Fela, men ho gjekk fraa honom. Sidſtpaa drog daa det gode Hjartalaget av med Folk, og ein Dag kom Gudbrand Nedre-Bakken kjøyrande med ein Famn Ved til Hytta, og ho Marit Lidheim ſende ei Tunna Eple, men ho ſkulde inkje ſnakka um det til nokon. Ho var og ſo huggeleg at hava paa Arbeid ho Kari, ſo reinsleg og hendig og ſnar til at faa alting fraa ſeg. Og dei ſaag inkje annat, enn at ho las Bordbøni med ho og, og gjerna vilde vera med paa at ſyngja Salmen um Kvelden. Og inkje ſong ho korkje Fedralandsviſor elder annat Fantri, naar ho var ute.

Daa det leid ud i Marts, kom Torgeir attende. Han kom ſtilt inn gangande, ſlengde Felehuſet fraa ſeg, og ſagde tungt: „no hev den vonde atter havt meg i Berget eit Bel, men no trur eg, eg kann vera ſkikkeleg ei Stund igjen. Du lyt gjøyma Fela". Kari ſpurde inkje med eit Ord etter, kvar han hadde voret. Um Kvelden lagde han tjugo Dalar paa Bordet. „Sjaa her fær du bitala det, du heve borgat, med' eg var burte", ſagde han.

„Det meſte er bitalat", ſvarad Kari, „men Skilingarne kann eg nog hava Bruk fyre lel". Dermed opnad ho ei Skuffa i Skaapet, tok ein Tull ut, ſom var knytt med mange Knutar, og lagde den eine Tidalaren vart nedi. Sidan fekk ho ſpurt, at Torgeir hadde voret gjenom mange Bygdelag og ſpilat. Han hade viljat naa radt aat Kriſtian, men det vardt for drjugt. Han hadde haldet ſeg fraa at drikka ei lang Stund, men ſo kom eit Tureras paa honom, daa han ſkulde til at kappſpila med Bygdarſpilemennerne. So hadde han Stunder med Strid og Angersgraat innimillom, og i ſlik ei Stund var det, han hadde braaſnutt heim til Kari.

Tiande Stykket.

Tio Aar! Det kann ſynaſt ſtutt Tid fyre den, ſom ſit i Solſkin og Lukka med ſi fredlege

Livsgjerd, i ein god Heim. Men fyre den, ſom ſkal ſlita og træla, fyre den, ſom maa liggja paa Vakt baade Nott og Dag, fyre den, ſom lyt ſtrida med ſterke Tankar og freiſta drepa det beſte, han eig i Livet, fyre honom er tio Aar ei lang, lang Tid.

Torgeir var inkje lenger den ſpræke, livsglade Karen med dei tindrande Augo og dei glade Viſorna. Han var ein tungſint, ſjuk Mann. Han gjekk med krokutt Rygg og bøygt Hovud. Han ſkydde helſt Folk, naar han var heima. Augo hadde fenget nokot uhyggelegt ſtirande; berre ender og Gong, naar han treiv Fela og ſpann ſeg ſjølv inn i Toneſpinnet, fekk Augo den gamle Glanſen. Det ſom braut honom meſt ned, var den evige Striden med det han vilde, og det han maatte vilja. Den Striden vardt ny kvar Morgon. Han laut ſegja ſeg ſjølv, at det einaſte, han hadde Hug til, og det einaſte, han dugde til, det var at ſpila; og det var nettupp det, han inkje maatte. Det var ein forbannad Ting, Vaarherre hadde inkje givet det Rom i ſitt Rike. Og i det Djevels-Garnet hadde han voret innfløkt fraa han var liten, no kunde han inkje lenger ſlita det.

Han tenkte ofta paa det, Mo'r hans hadde ſagt, at han ſkulde taka ſeg nokot nyttugt fyre. Det hadde voret det klokaſte, at vera ſom alle andre: eit Klodyr, ſom grov til ſeg og ſine, læſte vel fyre alle Skaap og ſo ataat hadde den Gudsfrygti, ſom var paa Moten. Hadde han no havt alle dei Dalararne han hadde laant og givet burt, hadde det voret god Hjelp.

Kari ſaag, det kunde inkje nytta lenger at ſnakka Torgeir til Rettes. Laut han tegja til det, ho ſagde ein Dag og fann Fred ved det, var det dei ſame Motlegg næſte. Og likavel galdt det fyre henne at halda Tvilen og Striden uppe i Torgeir; ho var rædd fyre, at Vitet annars ſkulde ſpringa. So fann ho paa ein annan Maate. Ho las i Bibelen fyre honom, ſo ofta ho kunde faa Tilføre til det, og valde daa altid dei mildaſte Stelli. Serlega var det Brevi hans Johannes ho las. Og ſo talad ho til Torgeir um Guds ſtore Kjærleike til Syndarar. Torgeir ſukkad og ſvarad: „ja dei Ordi er inkje fyre meg“. Men han lengtad daa altid etter, at ho ſkulde leſa og bad henne ſtundom um det. Ofta ſagde han: „ja du legg det no ſoleides ut, men Preſten vilde nog leggja det ut paa ei annan Maate, og han er lærd, ſo han lyt no vita det rette“.

Ein Dag ſagde ho med Torgeir: „trur du inkje, det vilde ſtyrkja deg at koma til Guds Bord, det er ſom eg ſtundar ſo paa det, og det er inkje Rett at halda oſs burte, um Preſten er oſs ublid“.

Torgeir ſaag med blanke Augo paa henne: „det er no viſst inkje tenkjande fyre meg at koma der“, ſvarad han.

„Guds Bord er fyre alle, ſom trengja Guds Naade“, ſagde Kari.

Ut paa Efta ſtod ho alt i Kontoret til Preſten: „Eg vilde gjerna faa ſkrivet meg og Mannen min til Alters paa Sundag“, ſagde ho.

„So du kom daa ſidſtpaa“, ſagde Preſten. „Heve han no lagt fraa ſeg Fela?“

„Han legg henne fraa ſeg, naar han verd ſkræmd til det. Verd det altfor galet med honom, tek han henne atter, og daa letnar han“.

„So maa han venta, til han reint kann leggja Spilet av“.

„Det kann han aldri“.

„So kjem han helder aldri til Guds Bord“.

„Du er hard Preſt“.

„Det kjem ingen Spilemann til Guds Bord, ſolenge eg er Preſt her, minders han angrar“.

„Du heve inkje Lov at ſtengja Himmerike fyre deim, ſom vil inn“.

„Daa den rike Ungguten ſpurde um Vegen til Himmerike, ſagde Jeſus: gakk burt og ſel alt du eig og giv til dei fatige. Soleides lyt Mannen din no ſelja Fela ſi. Gud vil alt elder inkje“.

Daa Kari ſat i Bakken nord fyre Preſtgarden, var det, ſom ho ſkulde kjøvaſt. Det var fyrſte Gongen, detta var hendt i Bygdi, at nokon vardt ſynt burt fraa Guds Naadebord. Hadde dei inkje voret rædde deim fyrr, vilde dei verda det no. Ho ſaag burt paa Kyrkja. Aalvorſam ſtod ho der, men Taarnet peikad til Himmels. Det kom ſom ein Krampegraat paa Kari, men ſo fekk ho beda til

Gud etterpaa. Ho reisſte ſeg atter ſterk til ſin Kroſsgong. Den Kvelden var ho endaa mildare, enn ho plagad vera. Ho fortalde Torgeir um Møtet, men ſagde berre, at Preſten vilde inkje gjerna hava deim, daa han inkje trudde, Spil var Rett.

„Var det inkje det, eg tenkte“, ſvarad berre Torgeir.

Vardt no Torgeir altfor myrk og ſturen likſom hin Gongen, han ſtrauk fraa henne, visſte Kari inkje onnor Raad, enn ho tok Fela, ſtakk henne i Hondi paa honom og ſagde: „no Torgeir lyt du ut og ſlakka litet, her verd du berre ufriſk baade paa Sjæl og Likam“. Og Torgeir var ſom den veike Røyr, ſom ſvigar fyre alle Vindar. Han ſtrauk. Og fyrſt ſo ſpilad han ſeg friſk atter; ſo tykte han, Spilet inkje dugde; ſo ſtivad han ſeg upp med ein Dram og ein til, og fyrr han visſte det, var han komen paa det gamle Ranglet. So braut Angren inn paa honom, han ſlengde Fela paa Rygg og tydde heim til Kari, likſom Sporvungen tyr ſeg inn under Takrenna fyre Uvedret. Den Saga var aarviſs likſom Hauſt og Vaar.

Kari let honom aldri merka, korleides dette likamlege og andlege Helſeſlitet tærde paa henne. Ho var gomol vordi og mager paa det ſidſte. Torgeir ſagde ein Gong: „eg meiner, du ſlit Helſa av deg Kari“.

„Aa bry deg aldri um meg“, ſvarad ho og log, „eg heve endaa inkje voret ſjuk ein Dag“.

Det var inkje berre denne jamlege Hugſotti, ho hadde fyre Torgeir, ſom gnog paa henne; elder Striden med Preſten, ſom var ute um ſeg paa alle Leider og vilde fanga Torgeir. Det var og Slitet fyre Livſens Uppheldе. Det Torgeir kunde tena, rokk inkje, og ſo laut ho tena Reſten. Og ho gjekk og ſkar, og ho tok upp Eple, og ho ſpann fyre Folk ſom fyrr.

Det var ein Ting, ſom heldt henne uppe i denne lange Tid, og det var Tanken paa Jon, Son hennar. Han ſkulde naa dit, ſom Faderen hadde drøymt ſeg, han ſkulde ein Gong lækja det djupe Hjartaſaaret hans. Naar Tanken paa Sonen vardt rett livande, laut Kari burt aat Skaapet, tok fram Tullen og talde upp Skiling etter Skiling, for myket dei aukad ſeg. Ein kunde meſt tru, at Skinnarſkapen fraa Stykfar hennar hekk i henne.

Det var, ſom Torgeir reint hadde givet Guten fraa ſeg til Kari. Han visſte, han var trygg der, endaa det ho lærte honom upp til Fela. Kari fekk daa ſtella med honom, ſom ho vilde. Ho bad yver honom kvar Morgon og Kveld, ho tok honom paa Fang og fortalde honom, inkje um Huldrer og Troll, men um Vaarherre Kriſtus og Jomfru Maria, um Adam og Eva i Paradis og um vesle Moſes, ſom laag i Straakiſta ſi paa Elvi, daa Kongsdotteri fann honom. Og vesle Jon hygde ſeg meſt til Moderi. Kari hadde ſet rett, daa ho ſagde, at han var lognare og djupare enn Faderen. Han hadde ervt myket av henne, men ein Ting hadde han fraa Faderen, og det var, at han var litet hugad paa at leſa men meir paa at høyra og ſpila. Og Kari trallad fyre honom Slaattarne til Faderen, med' ho ſat og ſpann, og han kavad med at ſetja deim paa Fela. Men naar Faderen kom heim um Kvelden, var Fela gjøymd, og Guten kropen i Seng.

Daa no Jon vardt Framſlenging, kunde han ogſo vera til Hjelp med eitkvart, og han fylgde daa Moderi paa Utarbeidet. Vesle Jon vardt ein heil Kar paa Fela. Han ſaag ſtundom Moderi ſitja ſtilt og graata; daa ſtrauk han ſeg berre upp aat henne, og ho fortalde honom um Ungdomen ſin, um for ſpræk ein Kar, Faderen hadde voret, og hennar Graat og Strid og ſtille Bon lagde ſeg paa Spilet hans og vardt livande der.

Daa Jon var ſo gamall, at han ſkulde ganga og leſa, ſtelte Kari det ſo, at han fekk ganga fyre Preſten i Grannbygdi. Han ſkulde faa vera der i Huſet og hava Koſten, og ſo ſkulde han ganga Ærinder fyre Matmoderi.

Daa Kari ſende Jon i Vegen, kviſtrad ho: „Fela di ligg øvſt i Skreppa".

Kari hadde den Vanen, at ho kvar Laurdag i alle dei tio Aari laut ned til Nedre Bakken og beda um at faa laana „Almuvennen", og den las ho daa fraa Perm til Perm. Ho hadde voret ſo hugad paa Lesnad fyrr, at Folk anſad inkje detta ſtørre; men ein Dag kom ho heim med lyſande

Augo. Ho hadde funnet det, ho hadde leitat etter i mange Aar.

„No er Ole Bull komen til Kriſtian", ſagde ho, „og ſkal verda verande der ei Stund framigjenom. Du hadde vel inkje Hug til at ſjaa inn til Byen Torgeir, og ſo kunde Jon faa vera med?" Jon var daa heimkomen og var ein ſtaut Kar vorden. Han var daa ſekſtan Aar. Torgeir kvakk likſom ved Namnet, gamle Minne ſtrøymde inn paa honom, han gjøymde Andletet i Henderna.

„Kor ſkal me Stakkarar faa Pengar til det?" var det fyrſte, han ſagde.

Kari drog fram Tullen med dei ſeks Knutarne og ſynte honom tjugo blanke Dalarar.

„Kvar heve du fenget deim ifraa?" ſpurde Torgeir og gjorde ſtore Augo.

„Det er dine og mine Sveittedropar fraa Aar til annat", ſvarad Kari. „Med deim ſkal me no byggja Lukka til Son vaar, elder ſo verd det aldri".

Det er inkje nokot at fortelja um deim, fyrr dei kom til Byen. Med Stav i Hond ranglad desſe try fraa Bygd til Bygd, ſpurde ſeg fyre um ſnøggaſte Vegen, ſov i Laavar og under gamle Baatar, daa dei laut ſpara paa Skilingen. Torgeir hadde Felehuſet paa Ryggen, Jon bar den digre Niſteſkreppa, Kari gjekk midt imillom. Den ſvale Morgonluſti, Synet av nye Bygder, detta at det bar i Vegen ut paa Eventyr, friſkad Torgeir.

Det lettad honom at vera komen burt fraa heile Heimſtellet, og Kari hadde no Yvertaket.

Daa dei kom til Byen, ſpurde dei etter Huſet til Ole Bull. Folk log og ſynte deim fram til Hotellet, der han budde.

Ole Bull vardt inkje litet handſallen, daa ei gamalvori Bondekjering kom ſtigande inn til honom med ein Kar i kvar Hond, og det endaatil ſo tidlegt paa Morgonen, at han laag. Ho ſteig burtaat Sengi.

„Er du han Ole Bull?" ſpurde ho.

Han var daa det.

„Fyre tio Aar ſidan lovad du at taka denne Mannen min med deg paa Utferd, men ſo lagde Vaarherre ſeg imillom, og det vardt inkje. No kjem eg i Dag med Son min og ſpyr, um du vil taka honom?"

Ole Bull ſaag forbinad paa Torgeir, han hadde inkje ſet ein Mann umſkiftaſt ſo myket paa ſo ſtutt Tid. Men braadt ſo rann det honom i Hugen altſaman.

„Er du han Torgeir? var det du, eg ventad paa hjaa Skrivaren meſt ein halv Dag?" ſpurde Ole Bull.

„Det var det. Skodda lagde ſeg imillom, ſo eg naadde inkje fram. Og ſo var det vel Meiningi, at eg var for gamall, og det var Son min, ſom ſkulde naa det. Men jamen vardt det dyrt Spilet ditt den Gongen, for fyrr ſo trudde eg no, eg var Meiſtren, og etter den Dagen var det, ſom Spilet mitt berre vardt upp i Tufs og Tull. Og kann ein inkje driva det til meir, ſo gjorde ein beſt i at ſlaa ſund Fela, for daa er det berre nokot Helvitesty".

Kari ſtoggad Mannen ſin, og Ole Bull ſagde: „Aa du ſkal nog verda Kar atter du Torgeir. Men no lyt de ſpila litet fyre meg, baade du og Son din".

Torgeir gav Fela til Jon, og han ſette ſeg. Ole Bull ſaag paa dei djupe Augo til Guten, og det drøymande Andletet, med' han ſat og ſtilte paa Strengjom. So ſpilad han: „ifjor gjætt' eg Gjeiti", „aa Ola, Ola, min eigen Unge", og andre av dei meſt tungſinte, klagande Folketonarne, og ſo endad han med ein Salme, han hadde lært av Mo'r. Det var nokot ſo graattungt, ſongdjupt i Feleklangen, at gamle Torgeir reint vardt annars ved. Han fekk Taaror i Augo og ſtirte paa Sonen: „neimen trudde eg, du var ſlik Kar, Jon", ſagde han.

Ole Bull ſaag berre og nikkad. „Han der er brukande, han er Mannen", ſagde han.

So ſkulde Torgeir freiſta. Han reiv av ſeg nokre Slaattar, men ſo kaſtad han Fela. „Giv meg ein Dram, ſo ſkal eg ſpila", ſagde han, „annars verd det upp i ſame Tuſſen".

„Daa er det beſt, me venta", ſagde Kari og ſaag bedande paa Ole Bull.

„Du er makalaus endaa Torgeir", ſagde Ole Bull. „Du er ſom Foſſen du, men Son din er ſom Fjellvatnet".

„Det er nettupp ſoleides", ſagde Kari.

„Høyr no — no ſkal eg hava Konſert her paa Fredag, daa ſkal du ſpila med meg Torgeir", ſagde Ole Bull.

„Enn Jon?" ſpurde Kari.

„Han ſkal venta", ſagde Ole Bull. „Og ſo kann de koma atter her Klokka tri i Dag. Daa ſkal de eta Middag med meg, og ſo ſkal eg ſamſnakka vidare med dykk".

Fredagen kom. Torgeir ſkulde inn og ſpila. Han hadde inkje ſovet um Notti, han var reint vaat paa Henderna, ſo ſveitte han. Hjartarædd kom han til Ole Bull. „Du maa ſlaa paa meg nokot ſterkt, annars uvitar eg", ſagde han. Ole Bull hemtad Champagne, og Torgeir drakk det eine Glaſet etter det andre, ſom var det Svaledrykk. Det var ſo ſøtt og godt, tykte han, og ſlikt Vin hadde han inkje ſet fyrr. Han gløymde all Ræddhugen og vardt heilt moten.

Daa Kari kom framleidande med honom i Salen, vardt det ein Laat og ei Klapping, ſo Huſet riſte. Men Torgeir høyrde ingen Ting. Kari hadde ſett honom paa Krakken og givet honom Fela i Hond. Og no ſat han med Foſſeſkaret heima. Og ſo ſpilad han. Det var, ſom alle dei Krafter, ſom hadde voret uppdæmde i Torgeir, no flaumde yver. Det var ein Sprett og eit Spenn, det var ein Suſing og During, ei Uro og Jag, ſom naar Foſſen hiv ſeg ned fraa Fjellet og mel ſmaatt alt, ſom ligg i Vegen, og Hælen til Spilemannen hakkad i Golvet ſom det klapprande Kvernhjulet. Og eine Slaatten greip i den andre ſom Tenger i Hjulverket, og det gjekk i uſtanſeleg Fart. Daa gav Ole Bull eit Teikn, og Kari, ſom ſaag det, lagde Hondi paa Strengjom hans Torgeir. Han ſtirde paa henne og fylgde henne viljugt. Men daa braut det lauſt ein Storm av Rop og Handklapp. Torgeir og Kari laut inn ein Gong og tvo Gongjer, fyrr dei gav ſeg.

Reſten av Kvelden ſaag Torgeir bak Kuliſſen og gret, for no høyrde han atter Fela hans Ole Bull, og det var meſt endaa vænar held fyrr. Han ſpilad det ſame ſom den Gongen hjaa Skrivaren. Men Kari ſtod og ſaag paa den rake, ſtaute Skapnaden hans, kor fri og ſtod han ſtod der, og kor fint han ſvingad Bogen, og ho tenkte: „ſkal tru, det er ſoleides, han Jon ſkal verda, naar han kjem ſolangt“.

Dagen etter bad Ole Bull Kari koma upp aat ſeg. Han heldt nokot i Hondi. „Eg lovad Mannen din hundrad Dalar fyre tio Aar ſidan“, ſagde han, „her er dei. Men ſo ſkal du ſjaa til at faa honom burt, herinne øydeleggjer han ſeg. Son din ſkal eg ſyta fyre, det verd ein ſtor Kunſtnar av honom“.

Kari kunde meſt inkje takka fyre Graat, ho kyſste Ole Bull paa Hondi. „Gud ſigne deg", ſagde ho berre.

Det var lettare ſagt enn gjort detta at faa Torgeir burt fraa Byen. Kriſtianiafolket reivſt um honom. Det var nettupp i den Tidi, daa Hugen fyre alt norſkt var vekt, daa dei ſamlad Slaattar og Folketonar, Stev og Kjempeviſor. Dette var nokot nytt, det var fyrſte Gongen ein Bondeſpilemann hadde voret derinne. No drog dei kring med honom, dei vilde faa ſetja Slaattarne hans paa Notar, dei bad honom i Middagslag og Kveldslag og drakk Skaaler fyre honom. Dei ſagde, han var ein av deim, ſom no grunnlagde den norſke Tonekunſti. Torgeir var reint øren av alle deſſe Lovordi, han gjekk ſom i eit Rus fraa Morgon til Kveld. Aldri hadde han tenkt ſeg, Folk kunde vera ſo ſnilde. Dei baud honom ſtore Pengar, vilde han ſpila paa Klingenberg og andre Stelle Hauſten utyver, og det var med ſtor Naud, Kari og Jon fekk honom avſtyrt fraa det. Men no vilde han ſpila Son ſin ei ny Fela til og ſo Reiſeniſta. Ole Bull lovad at hjelpa honom paa den Viſkor, at han ſkulde reiſa Dagen etter. Huſet var ſtappande fullt den Kvelden, Torgeir ſpilad. Det var tillyſt, at det ſkulde vera til Intekt fyre Son hans. Torgeir ſpilad, ſo Foſſeſpruten ſtod kring honom, og Fela til Jon lokkad Taaror fram i Augo til Folk.

Dagen etter ſtod Torgeir med ei Fela i Hondi, ſom Ole Bull ſjølv hadde utvalt, og 200 Dalar, ſom han ſkidde Son ſin. Det var hans Livs ſtoltaſte Stund. Men Kari gret, daa ho ſkildeſt fraa Son ſin og kunde meſt inkje vinna ſlita ſeg fraa honom. Det ſidſte, ho kviſkrad til honom, var: „Lova meg ein Ting Jon. Du ſkal inkje ſmaka Brennevin, og ſo ſkal du beda Fadervaar Morgon og Kveld“.

Daa Torgeir var paa Vegen komen med Kari, ſagde han: „No heve eg ſpilat ifraa meg Kari, no er det Son min, ſom ſkal byrja. No heve eg inkje annat at gjera enn at leggja meg til at døya“.

Ellevte Stykket.

I tri Aar var Jon paa Skulen i Utlandet. Dei fekk jamlegt Brev ifraa honom, og daa vardt det Helgedag i den vesle Hytta ovan Fosſeſtupet. Han ſkreiv um, korleides han mange Timar paa Dagen laut gnika paa Toneſtigen upp og ned og inkje fekk Lov til at ſpila annat enn Øvingar. „Det hadde inkje eg havt Tolmøde til“, ſagde Torgeir. Og ſo ſkreiv han um, kor ſvære Folk var til at drikka Vin og Øl og ſerleg det ſidſte, men han ſmakad det inkje utan til Maten. „Det var nog bra, eg inkje kom dit ned, kvat meiner du Kari?" ſagde Torgeir. Og ſo ſkreiv han um alt det fagre, han ſaag og høyrde, og naar han kom innpaa at ſnakka um Tonekunſti, og kor herlegt det var at vera Spilemann, var det, ſom han aldri vardt ferdug. Og daa ſaag Kari glad burt paa honom Torgeir, for Augo hans fekk den gamle Glanſen.

Elleſt livde dei tvau gamle no likſom paa Venting etter Sonen. Daa Torgeir kom heim den Gongen fraa Byen, var Ordet gjenget fyre honom. Bladi hadde voret fulle av Lovord yver Spilet hans. Bygdarfolket glaamde og etter honom, og han kjende ſeg ein Fot høgare. Men Preſten talad Sundagen etter um det Sodoma og Gomorra, ſom var i dei ſtore Byar, og forleides mange einfalduge Folk beit paa Kroken med Lokkematen. Bygdarfolket tenkte paa han Torgeir.

Torgeir heldt ſeg meir heima enn fyrr og var inkje ſo tung av ſeg. Dei Pengarne, dei hadde tent i Byen, gjorde ſomyket, at dei ſlapp ſlita ſeg ut. Men ut og ſpila vilde han inkje meir. Fela hekk paa ein Spikar paa Veggen, og ſtundom tok han henne ned og gav ſeg til at laata, naar Kari bad honom um det, men det var inkje ofta, for han var meſt rædd det.

Daa det leid med det tridje Aaret, vardt Torgeir ſo klensleg av ſeg. Han laut ofta leggja ſeg, og daa kom Tyngsla atter paa honom. Han ſat lange Stunder og grundad fyre ſeg ſjølv, men ſagde inkje nokot til Kari. Kari ſpurde, um Bygdarfolket igjen lagde ſeg ut etter honom, men han berre ſlo Spursmaalet burt. Torgeir grundad paa, um han inkje ſnart laut laga ſeg til at døya. Og daa, naar han i Tanken ſtod paa ſin eigen Gravbakke, daa ſteig Forbanningi til Preſten atter fram fyre honom ſom ei myrk trugande Sky, Preſten vardt til ein Guds reſſande Engel, ſom med Sverdet jagad honom burt fraa Paradis. Torgeir fekk inkje ſova um Næterna, han velte ſeg i urolege Draumar. Ordi til Preſten: „du er utſputtad av hans Muun", ſat ſom ei Mara paa Bringa hans. Han torde inkje taka mot den Trøyſti, ſom Kari gav honom. Ho meinte honom det godt, det viſste han; men nettupp det, at ho heldt ſo utav honom, gjorde henne blind i dette Stykket. Og no ſkulde han og bera Andſvaret fyre Son ſin, ſom han hadde lokkat ut paa ſame Villſtigen ſom han ſjølv. I ſi Naud tenkte Torgeir paa at ganga rakt til Preſten og ſkrifta fyre honom, men han kom inkje lenger enn til Foſſeſkaret, der var det ogſo han vardt bergteken. Daa Preſten ſaag, det inkje kunde nytta honom at vinna Torgeir, ſolenge Kari ſtod atmed honom, hadde han ſnakkat ved fleire av Venom ſine millom Bygdarfolket, at dei ſkulde faa honom til at ganga i Kyrkja i det minſte. Daa no dei ſaag Torgeir ſkralaſt og veikna Dag fyre Dag, fekk dei meir Mod til at ganga paa honom. Dei ſpurde honom daa, kvifyre dei aldri ſaag honom i Kyrkja.

Han ſvarad, at Kari hygde ſeg inkje der, og ſo vilde han inkje ganga fraa henne. Men daa tok dei til at leſa upp fyre honom, at han, ſom no var ſo klenvoren, ſkulde tenkja paa den ſtore Rekneſkapsdagen og i Tide ſøkja dit, ſom Gud var at finna.

Sundagen etter gjekk Torgeir til Kyrkja. Han hadde inkje voret heima um Notti, men leget paa ein av Gardom, der han var i Arbeid. Daa han ſteig innum Durſtokken, var det, ſom alle Bilæte i Kyrkja vende ſeg ikring, og han tenkte paa Viſa um Agnete og Havmannen. Han, ſom heile ſitt Liv hadde voret i Berget og inkje vilde ut, han kunde dei fulla ræddaſt. Og ſo ſong dei upp Salmen:

„I Dag er Naadens Tid,
I Dag er Gud at finde,
Nu kan alvorlig Flid
Hans milde Hjerte vinde,
Op, op til Bedrings Graad
Og efter Jeſum jag,
Men ſnart, det er mit Raad,
Nu hedder det: i Dag.

Se hvor behagelig
Fremſkinner Naadens Straale,
Men det at bedre ſig
Kan ei Forhaling taale:
Maaſke din Klokke ſlaar
I Dag ſit ſidſte Slag —
Nu læges Sjæleſaar,
Nu hedder det: i Dag!“

Torgeir ſat ſom han ſkulde ſovna, alt tok til at ſigla ikring. Ragande kom han heim og lagde ſeg ſtrakſt ned. „Brenn upp Fela mi Kari, brenn henne upp, ſegjer eg, annars kjem eg til at brenna i evig Tid". Kari freiſtad tala honom til Rettes, men daa ſprang Torgeir upp or Sengi, reiv Fela ned or Spikaren og heiv henne paa Varmen. Kari ſtod forfærad, det klang ſom klagande Barnarøyſter, daa Strengjerna ſprang i Logen, men Torgeir laag med ihopknepte Hender og ſaag paa, kor Logen ſleikte uppetter den turre Veden. Daa den ſidſte raude Gloden ſloknad, vardt han lognare. „Eg heve voret ein Daare Kari, eg heve livt eit ſpilt Liv, ſkal tru det endaa er Tid til at umvenda ſeg".

Kari ſvarad inkje, ho berre gret. No trudde ho og, Torgeir inkje kunde hava langt att. Ho berre ſtundad etter, det ſkulde koma Brev fraa Jon, fyrr han døydde; han var den, ſom no hadde ſtørſt Magt yver honom.

I fleire Dagar laag Torgeir ſtill. Han ſtirte utfyre ſeg, ſom ſaag han Syner. Lipporna røyvde ſeg, men Kari høyrde inkje Ord. Ein Dag ſagde han: „ſkal tru, det kann vera Rem i Himmerike fyre ein, ſom heve voret Spilemann?"

„Der er Rom fyre kvar Syndar, ſom trur paa Jeſus Kriſtus, anten han ſo er Spilemann elder Preſt", ſvarad Kari.

„Nei ſeg inkje det, ſeg inkje det Kari", ropad Torgeir rædd, „du nører den gamle Tvilen i meg.

Og likavel er Synerne etter meg — eg høyrer Slaattar ſurra, det nyttad inkje brenna Fela, eg er endaa i Berget og kjem aldri utor!" Og Torgeir grov Hovudet ned i Dyna. — Kari lagde Hondi paa honom og trøyſtad honom, ſo godt ho kunde, men han ſkauv Trøyſti fraa ſeg. „Du lyt ſpringa etter Preſten Kari", ſagde han ſidſt paa, „han er ſo ſterk i Maalet, han kann viſſt jaga Svartdjevlarne paa Dør". Kari reiſte ſeg. Skulde ho gjera det? Hittils hadde ho ført Striden fyre hans Livskall og havt Yvertaket. Skulde no ſidſte Taket gleppa, ſkulde han døya med Forbanning yver det beſte i ſitt Liv, med Forbanning yver det, ſom Ætti hadde bygt upp Led fyre Led radt til honom.

Daa bankad det ſo underleg ſterkt paa Døri. Kari kvakk reint, gjekk ſtad og ſkulde lata upp, men vardt ſtandande handfalli i Døri, ſmatt ſo ut. Ei Stund etter kom ho inn med ein ung, væn Kar i Hondi. Han var byklædd, men Felehuſet hadde han paa Ryggen ſom Torgeir i gamle Dagar. „Han er berre laak Fa'r din", kviſkrad Kari, „eg veit inkje rett, um han kjenner oſs no — aa men ſet deg ned paa Krakken Jon, og ſpil fyre honom det beſte du veit, ſo ſloknar han i Fred kannhenda". Og Jon ſette ſeg ſtilt paa Krakken frammed Sengi og tok Fela i Hond. Han ſaag paa det ſterke, bleike Andletet, ſom laag i Sengi; han minteſt, kvat Faderen var, og kvat han hadde vordet. Og ſo tok han til at ſpila. Den ſjuke opnad Augo. Var det ein Draum? Lufti vardt likſom mett med Tonar, det var Tonarne fraa Fela hans Ole Bull, den Gongen det braanad alt det harde og kalde, og alt, ſom graata kunde, berre laut graata. Og der ſat einkvar paa Krakken? Kven var det? Der kom „Fosſegrimen“ ſlengjande og „Kariſlaatten“. Aa det kunde berre vera ein, det var han — Sonen — han kom til Fa'r ſin i hans tyngſte Stund og bar honom paa Tonar inn til Ljos og Fred. For det var heile hans Liv, han manad fram, inkje hakkande og raatt og ſtygt, ſom Torgeir gjorde det i gamle Dagar paa Fela ſi, — nei det var Tonar ſo mjuke, ſo ſmeltande, der Graat og Laatt og Leik gjekk i eit. Og Torgeir tenkte paa Barneheimen ſin, han ſaag Fa'r ſin ſitja paa Stabben med Snadda i Munnen og nikka til ſeg, han ſaag ſeg ſjølv ſitja paa Høyſaata og laata, ſo dei gloymde høya, han ſaag alle dei Haugar og Tuvor, der han ſprang ſom Gut med Fela ſi. Og han ſamladſt med Bygdi paa Leikvollen, og Bygdi var løyſt or Trollhamen og var den gode og barnamilde, og han gjekk med Kari i Hond imillom deim, ſtolt og lukkeleg. Og ſo kom heile Naturi veltande innpaa honom og band ſeg fram til Slaatt — der var Skogen og Elvarſuſen, der var Gjeiti og Foleungen, der var Kvitſymra og Tiritunga, og øvſt uppe i Fosſen ſat Fosſegrimen ſjølv, og Soli ſkjein endaa paa den gylte Kruna og det kvite Skjegget, og uppe paa

Fjelltinden kom Kari gangande, inkje graahærd og arbeidsſliti ſom no, nei ung og lyſande, og det grodde likſom Blomar, der ho ſette Foten, og det ringde Kyrkjeklokkor, der ho gjekk, og han laag inkje lenger i Berget — nei han laag med Kvernhuſet midt i Guds ſtraalande Solſkin, og alt, ſom livde, kom og takkad honom, ſom hadde boret det fram i Slaatt. Men ſo tok Tonarne til at ſtiga. Dei braut ſeg mot kvarandre ſom Bylgjor i Skum, det kokad ſom Brim og Brot og gret innimillom ſom Baarorna, naar dei ſkvala mot Fjøra Maaneſkinskveldarne. Aa han kjende det vel. Det var hans Mandoms tunge Aar, Striden, Tvilen og Syndi, Angerstimarne med Graat og Bøn, Ropet til Frelſaren um Hjelp i hans ſtore Naud. Men no tok Sonen og ſamlad all hans Tyngſl og Sorg i ein Toneſtraum og bar deim inn i Guds eiget Fang utan at ſpyrja nokon um Lov. Det var Salmetonar, ſom no let, Lovſongar til Guds Æra, Takk fyre alt, han hadde ſtridt og lidet. Og Torgeir tykte, det ſuſad ſom Orgelklang inne i Stova, og Veggjerne ſprengdeſt, og Taket lyfte ſeg, og han var i ei Kyrkja. Og Englar i kvite Klæde flaug gjenom Romet, han høyrde Suſen av den lange Kyrtlen, ſom ſkar gjenom Lufti, og yver honom og kring honom dukkad det fram ſmaae Barnehovud. Og Romet fyldeſt med Tonar og Song, ſo han ſidſt paa inkje viſste, um dei kom fraa Sonen, elder kvar dei kom fraa. Men Gud ſke Lov og Takk! Det var Frelſe at finna fyre ein Syndar, ſom lengtad etter Gud. Hans Liv hadde inkje voret eit ſpilt Liv, Tonarne ſtod i Pakt med Gud og hans Englar, var ſkapte til hans Æra, det var berre han, ſom hadde ſviket ſit Kall, ſom hadde misbrukt ſo ſaart den ſtore Gaava, Gud hadde nedlagt i Ætti hans. Men no var alt tilgivet og gloymt i Jeſu Namn, og Sonen ſkulde lyfta den Steinen, han hadde latet liggja. Han rette Armarne ut fyre ſeg, ſom ſaag han nokot, han ſmilad. „Jeſus Kriſtus!“ ropad han og var ſloknad.

Men Moder og Son ſtod med Sengi, trykte ſeg inn til kvarandre og gret av Sorg og av Gleda.

Depotbiblioteket
76g0 70 910

DEN BERGTEKNE